STATENS NATUR OPPSYN

Rapport 31 - 2006

Fugleregistreringer i Fokstumyra naturreservat

Resultater fra feltarbeidet sommeren 2005

SNO, Direktoratet for naturforvaltning

Rapport 31 - 2006

Utgiver:
Statens naturoppsyn
Juni 2006

Forfatter: Thor Østbye.

Antall sider: 38 + vedlegg.

Emneord:
Statens naturoppsyn, Foksumyra, fugl

Refereres som:
Østbye, T. 2006. Fugleregistreringer i Fokstumyra naturreservat. Resultater fra feltarbeidet sommeren 2005. Statens naturoppsyn Rapport 31-2006.

TE 1154
ISBN 82-7072-670-2 (trykt versjon)
ISBN 82-7072-671-0 (elektronisk versjon)

Bestilling:
Direktoratet for naturforvaltning
7485 Trondheim
Telefon: 73 58 05 00
Telefaks: 73 58 05 01
www.naturoppsyn.no

Publiseringstype:
Digitalt dokument (pdf)
www.naturoppsyn.no

Forsidefoto:
Brushane *Philomachus pugnax*. Foto: Thor Østbye.

FORORD

Den rike fuglefaunaen på Fokstumyra har vært kjent i flere hundre år, og området er grundig beskrevet av naturforskere som Schaanning, Collet, Barth, Hagen og Kværne. Kildene er mange, og de dokumenter områdets rike og særpreget fuglefauna siden først på 1800-tallet. Deler av Fokstumyra ble fredet i 1923 og fikk status som naturreservat i 1969. I 2002 ble verneområdet utvidet til 18,5 km^2 og har nå status som Ramsar-område, som innebærer en ytterligere vernestatus, som *internasjonalt verneverdig våtmark.* En rik fuglefauna er et sunnhetstegn, og det mangfoldet som finnes på selve Fokstumyra er også i noen grad en indikator på naturtilstanden på Dovrefjell for øvrig.

Men naturen rundt oss er i stadig endring, slik det har vært i hele vår historie. Ofte er det langsomme prosesser som vi knapt merker, men andre ganger kan endringene skje raskt. Bestandssvingninger er et naturlig element i alle økosystemer. Artssammensetningen og bestandsstørrelse hos artene på Fokstumyra har trolig variert mye opp gjennom historien, og denne rapporten dokumenterer dette godt for de siste 20 årene; arter som ble beskrevet som tallrike i 1986 har nå gått tilbake, (blåstrupe, brushane), mens andre arter viser en betydelig framgang (dobbeltbekkasin, rugde, enkelte ender). Nye arter har også kommet til, og denne rapporten dokumenterer tre nye fuglearter for Fokstumyra i 2005.

I vår tid diskuteres det om menneskeskapte miljøendringer, f eks klima, er årsak til raskere endringer i naturtilstanden enn tidligere. Dette spørsmålet må forskningen utrede, men det er uansett viktig å skaffe best mulig kunnskaper om status i utvalgte områder. Endret status over tid er også viktig å dokumentere. I en slik sammenheng er Fokstumyra et selvskrevet område, gjennom sin historikk, tidligere dokumentasjon av fuglelivet og sin status som vernet område.

Statens naturoppsyn er gjennom lovverket ansvarlig for å ”føre tilsyn med”, eller overvåke naturtilstanden, og denne rapporten er et ledd i en slik overvåking. Rapporten er laget over samme mal som tidligere rapporter (1986, 1989) og er en bestilling fra fylkesmannen i Oppland, som er forvaltningsmyndighet i reservatet.

Dombås, 24. januar 2006

Arne Josh. Mortensen (Sign)
SNO Dombås

INNHOLD

	Forord	4
	Innhold	5
1.	Sammendrag	6
2.	Innledning	8
3.	Metoder	9
3.1.	Registrering av spurvefugl	9
3.2.	Registrering av vannfugl	9
3.3.	Registrering av dagrovfugler og ugler	10
4.	Resultater	11
4.1.	Linjeflatetaksering	11
4.1.a.	Mosaikk myr/vierkratt	11
4.1.b.	Blåbær-fjellbjørkeskog	11
4.2.	Vannfugl	14
4.3.	Dagrovfugler og ugler	15
4.4.	Ungetaksering i juli	18
4.5.	Høsttrekket på Fokstumyra	20
5.	Artsliste for Fokstumyra	21
6.	Artskommentarer	26
7.	Interessante observasjoner 2002-2004	36
8.	Litteratur	38
	Vedlegg	

1. SAMMENDRAG

I 2005 ble det gjennomført bestandsregistreringer av fugl i Fokstumyra naturreservat i periodene 2.6.-11.6. og 15.7.-17.7. Formålet med registreringene var å få en oversikt over fuglelivet i 2005 og eventuelt se etter forandringer i fuglefaunaen siden fugleregistreringene i perioden 1986-89.

Feltperioden i juni var preget av mye dårlig vær, kulde, vind og noe nedbør. Dette reduserte fuglenes sangaktivitet betraktelig noe som klart vanskeliggjorde registreringsarbeidet.

I juni ble det foretatt to linjeflatetakseringer, en i myr vierkratt og en i glissen fjellbjørkeskog. For best å kunne sammenligne fuglefaunaen og da spesielt spurvefuglene i disse biotopene, ble samme takseringsflater valgt, som i 1986-89.

Lom, ender, måker, terner og svømmesnipe ble taksert av to personer. Disse gikk i hver sine områder samtidig for å redusere mulighetene for dobbelttelling. I tillegg ble alle vannareal og myrer med vannpytter telt fra en til tre ganger til. Vadefugler ble taksert samtidig med andre vannfugler og alle større myrareal ble linjetaksert en gang. Dobbeltbekkasin ble taksert en natt.

Kjente hekkeplasser for myrhauk ble punkttaksert, mens tårnfalk og dvergfalk ble registrert samtidig med andre fuglearter. Jordugle ble taksert på kveldstid fram til midnatt.

I juli ble det gjort en taksering i hele reservatet for å se på antall par med vellykket hekking for primært lom, ender, trane og vadere.

Resultatene i juni viste ikke store forandringer i spurvefuglefaunaen på linjeflatene i forhold til årene 1986-89. Enkelte svingninger ble notert, men slike endringer ble også observert i fireårsperioden på 1980-tallet. Og i forhold til nevnte fireårsperiode så viste fuglefaunaen på linjeflaten i myr generelt lavere tetthet, og spesielt sivspurv og blåstrupe hadde få revir, mens gulerle var helt fraværende i år. 43 revir ble registrert fordelt på 7 arter spurvefugler og i tillegg ble 5 arter (4 vaderarter og 1 art spurvefugl) observert.

Langs linjeflaten i fjellbjørkeskogen ble 6 arter spurvefugler med til sammen 25 revir registrert, pluss 3 ikke territorielle arter. Den største forandringen i fuglefaunaen fra 1986-89 var gulerla sin økning fra 2 til 6 par i biotopen. Tettheten lå på samme lave nivå som i 1988.

Hekkebestanden av vannfugl i juni var på 320-345 par som fordelte seg på 1 par lom, 73-85 par ender, 1 par trane, 126-139 par vadefugler og ca. 119 par måker og terner. Totalsummen ligger ca. 70 par over høyeste bestand i årene 1986-89. Dette skyldes bl.a. at hettemåka har etablert seg som hekkefugl med ca. 100 par i området. Rødnebbterne er ny hekkefugl med 3 par, og fiskemåka har økt sin bestand til 20 par. Også ender som brunnakke, toppand og krikkand har økt i antall og silanda har kommet inn som ny hekkefugl med 3-6 par. Stjertanda som hekker årlig, men fåtallig, uteble som hekkefugl i år. Skjeand og knekkand, med usikker hekkeindikasjon under forrige registreringsperiode, ble ikke observert.

Et par trane hekket. I tillegg oppholdt 2 par, pluss 1 individ seg i området.

Av vadefuglene har spesielt brushanebestanden gått sterkt tilbake de siste årene. Med bare 1-2 haner og 2-3 høner, og kun totalt 4 haner under trekket i mai, så er dette det dårligste året for

arten siden tidlig på 1960-tallet. Også småspove med 2 par er i tilbakegang. Gledelig var det å registrere en dobbeltbekkasinleik med 4-5 spillende hanner på. Også rugda har kommet tilbake som hekkefugl med 5-6 par.

Heilo (10 par), vipe (7 par), rødstilk (25-32 par), gluttsnipe (10 par), grønnstilk (34 par), strandsnipe (7 par) og svømmesnipe (20-24 par) ligger innenfor bestandstallene for årene 1986-89.

Den 12.6. satte det inn med et kraftig regnvær som satte mye av myrarealene i området under vann og som også oversvømte og ødela mange reir. Dette kan nok være noe av forklaringen på det meget dårlige hekkeresultatet for de fleste endene og mange av vaderne som ble registrert i juli. Av endene viste da kun 5 par med brunnakke og 4 par med krikkand hekkeindikasjon. Også mange vadearter, og da spesielt de som hekket på åpen myr, ble registrert med svært få gjenværende par.

Ingen av de 3 parene med lom i området fikk fram unger og heller ikke traneparet ble observert med unge(r) i juli.

To til 3 par med myrhauk hadde tilhold i området i juni, men bare 1 par, som hekket like utenfor reservatet ved Nordsætrin, fikk fram unger. Ett par tårnfalk hekket på Fokstua stasjon og trolig hekket 1 par ved Nordsætrin. Dvergfalk ble ikke funnet hekkende, men antar at den hekket i Fokstuguområdet i år ut fra observasjonene som er gjort av arten. Streifindivid(er) ble observert av havørn, hønsehauk, spurvehauk, kongeørn, jaktfalk og vandrefalk. Jordugle ble observert på to lokaliteter.

Av spurvefuglene har lappspurven forsvunnet som hekkefugl siden 1990. Også arter som hekker opp mot sin høydegrense ved Fokstugua som måltrost, møller, tornsanger, trepiplerke og buskskvett og som hekker her år om annet, ble enten ikke registrert eller ikke observert med hekkeindikasjon i år. Heller ikke låvesvalen hekket på Fokstugu gard i år, og kun 1 par taksvale hadde tilhold der. Men en ny hekkefugl for området, grønnfink, ble sett med unger like ved garden. Invasjonsartene gråsisik/brunsisik ble bare funnet med 1 hekkende par gråsisik. Ellers ble småflokker av artene sett fra juli og utover sommeren.

De vanligste spurvefuglene på myra som løvsanger, blåstrupe, sivspurv, heipiplerke, bjørkefink og gulerle ble registrert med generelt lavere tettheter enn på 1980-tallet. En årsak kan være vårens og forsommerens dårlige klima, et klima som også kan ha hemmet sangaktiviteten så mye for fuglene at par kan ha blitt oversett.

Fram til 4.10. var 8 nye arter observert i år, grågås, makrellterne, bydue, flaggspett, svartrødstjert, hauksanger, gulbrynsanger og spettmeis. Antall observerte fuglearter på Fokstumyra er nå 162, og 78 av disse pluss 1 underart hekker eller har hekket. Som regulære hekkefugler regnes 48 arter og av disse er 22 arter vannfugl (1 lom, 6 andefugler, 1 trane, 11 vadefugler og 3 måkefugler), 3 dagrovfugler, 1 hønsefugl, 1 gjøk, 1 ugle, 1 seiler og 19 spurvefugler.

Fokstumyra er et av 32 meget verneverdige og verdifulle Ramsarområder på fastlands Norge. Dette skulle være en god grunn for NSB til å sette farten noe ned på sine høyhastighetstog på den tiden av året som det er mye fugler på Fokstumyra. De kjører tross alt gjennom et av landets mest kjente naturreservater med store fugletettheter der det hekker flere sjeldne arter, bla. 5 rødlistearter, og hvor det går et viktig fugletrekk vår og høst.

2. INNLEDNING

Fugleregistreringene på Fokstumyra i 2005 er gjort på oppdrag fra Statens naturoppsyn. Formålet har vært å få en oversikt over dagens status for fuglebestandene innenfor Fokstumyra naturreservat. Samtidig har det vært viktig å se om det har skjedd forandringer i artssammensetning og artstetthet for verneområdet siden fugleregistreringene som ble gjort i regi av Fylkesmannen i Oppland, Miljøvernavd., i årene 1986-1989 og med mindre undersøkelser i 1990 og 2002.

Resultatene i rapporten bygger på to feltperioder, 10 dager i juni og 3 dager i juli. Resultatene fra årets feltarbeid vil være preget av den dårlige værtypen som var på våren og forsommeren i år, og som resulterte i flom over deler av området midt i hekketida i juni.

Takk til Bjørn Harald Larsen og Hans Petter Kristoffersen for hjelp under feltarbeidet, Laurits Sønstebø for innhenting av opplysninger og all praktisk bistand når jeg er på Fokstugua, Kjell Mork Soot og Karl Johan Grimstad, fra Sunnmøre Ringmerkingsgruppe, for godt samarbeid, og Arne Johs Mortensen og Egil Soglo fra Statens naturoppsyn Dombås for praktisk bistand under arbeidet.

3. METODER

Målsetningene med årets registreringer var todelt. Både få en status over Fokstumyras fugleliv i 2005, men også å se om det har skjedd endringer i fuglelivet fra forrige registreringsperiode, 1986-89. Derfor ble også mye av årets takseringsarbeid utført etter samme metoder som på 1980-tallet.
Registreringsområdet er Fokstumyra naturreservat med utvidelsen fra 2002, og området er på 18,2 km², se fig 1.
Feltperioden var delt i to. Første periode var fra 2.6. til 11.6.
Det ble foretatt følgende takseringer:

3.1. Registrering av spurvefugl.
Kvantitative fugletakseringer ble utført etter linjeflatetakseringsmetoden, se Bevanger (1978).

Begge årets linjeflater ble lagt langs samme traséer som i 1986-89. Dette for å letter å kunne sammenligne årets resultater med tidligere års registreringer.

Felt A, (1450 x 100)m, ligger i biotopene vierdekt myr/- høgstaudeeng og myr, stedvis i kontakt med åpent vann. Linjeflata starter ved Fokstua stasjon og følger den nedlagte stien noen meter før den videre følger den etablerte stien ned til fastmarkskollen mellom Horrtjønna. Det ble foretatt 10 registreringer i perioden 3.6.-11.6. Ni takseringer ble gjort mellom kl. 6.30-9.30 og en mellom kl. 11.45-12.30. Det ble gjort forsøk på taksering tidligere på morgenen, men det var nærmest resultatløst pga. kulde og sterk vind, enkelte dager også kombinert med lett snøfall. Dette satte en sterk demper på fuglesang/revirhevding.

Felt B, (850 x 100)m, ligger i biotopen blåbær-fjellbjørkeskog mellom N. og S. Horrtj. Linjeflata strekker seg mot vest langs Vetltj. på Langmyre. Her ble det gjort ni takseringer i perioden 3.6.-11.6., mellom kl. 8.20-10.15.

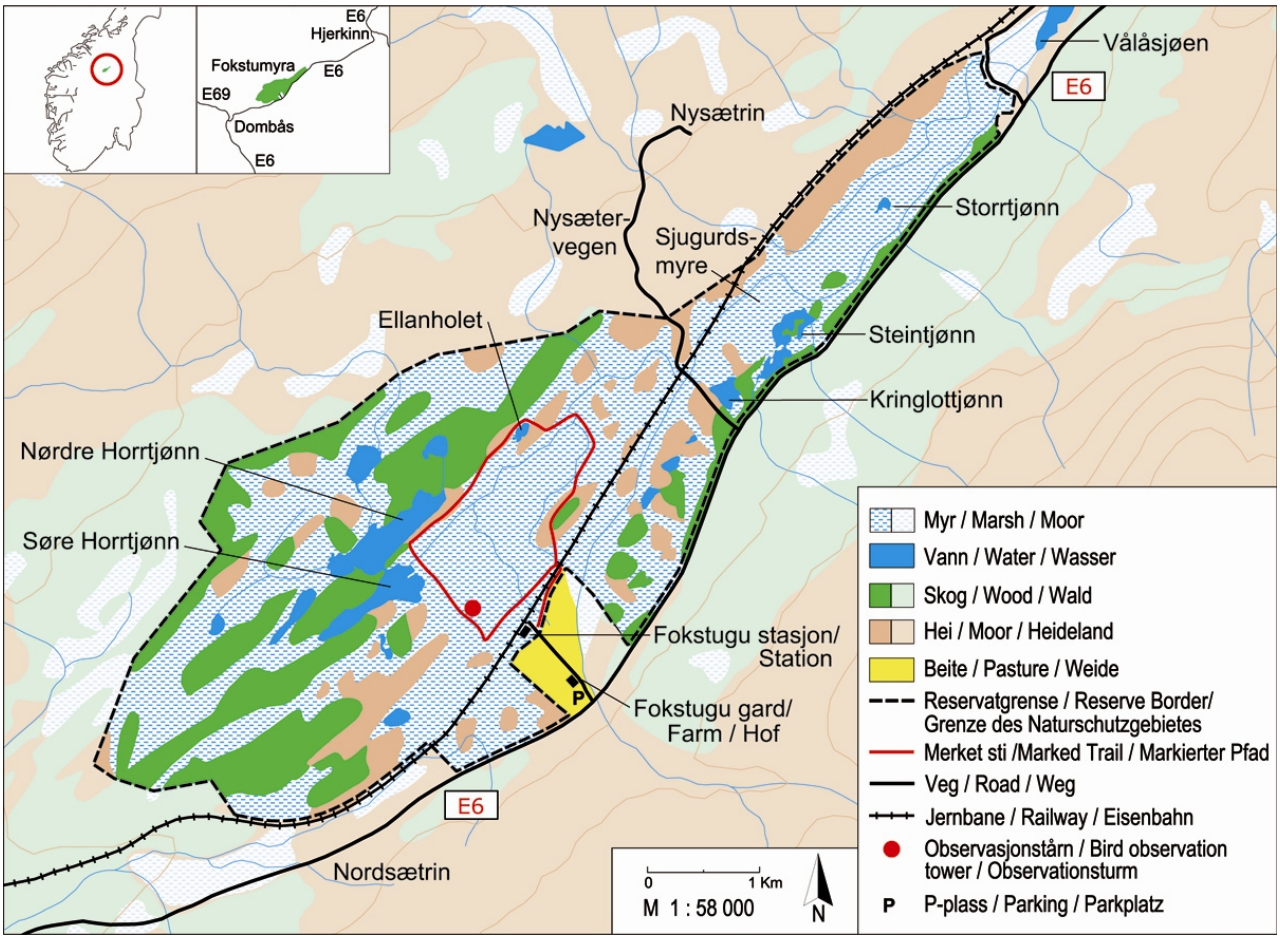
Det ble ikke foretatt linjetakseringer av spurvefugler i år pga. den rådende værsituasjonen med mye kulde og stort sett vind, til tider sterk, i hele perioden. Dette satte en så klar demper på fuglenes sangaktivitet at det ikke ville gitt noen gode resultater med takseringsmetoden.

3.2. Registrering av vannfugl
Den 7.6. ble det gjort en totaltelling av antall par lom, ender, måker, terner, svømmesniper og eventuelt andre vadere som hadde tilknytning til vann, tjern, myrputter eller som ble sett langs elver/bekker i området. To personer takserte området samtidig, en øst for Nysætervegen og en vest for vegen. De fleste av disse vannarealene med tilhørende myrer ble taksert minst en til tre ganger i tillegg til denne totaltakseringen enten ved linjetaksering eller punkttaksering, se Baadsvik og Bevanger (1978).
Vadefugler ble både registrert gjennom overnevnte takseringer. I tillegg ble de store strengmyrene mellom S. Horrtj. og Nysætervegen taksert en gang ved å gå parallelle linjer, med en avstand på ca. 50 m. over alle myrene.
Dobbeltbekkasin ble taksert den 8.6., den eneste natta det var stille nok til å høre arten, og myrområdene vest for Lyuhaug ble gjennomsøkt. Strandsnipe er bare tilfeldig registrert, mens enkeltbekkasin ikke er bestandsregistrert.

3.3. Registrering av dagrovfugler og ugler

Av dagrovfuglene ble det bare satt av tid til å kartlegge hekkebestanden av myrhauk. De andre artene med tilhold på myra i år, tårnfalk og dvergfalk ble bare tilfeldig observert. Jordugle ble inventert på kveldstid, mellom kl. 21.00-24.00 i området Nordsæterrandan-Sjugurdsmyre i første registreringsperioden, og i tidsrommet kl. 22.00-24.00 den 15.7.

Andre registreringsperiode var fra 15.7 til 17.7. Formålet var først og fremst å se på hekkesuksessen for lom, ender, trane og vadere. Alle vann, tjern og myrer ble inventert for enten å registrere voksne fugler med unger eller voksne fugler med engstelig/aggressiv adferd som skulle tilsi at de hadde unger i umiddelbar nærhet. På større myrer ble det gått parallelle linjer med ca. 50 m. avstand.
Metoden krever at en kan komme til på alle stedene der de forskjellige ande- og vadefuglene har tilhold eller skjuler seg. For et så stort og variert våtmarkskompleks som Fokstumyra så vil det alltid være plasser hvor det er vanskelig å foreta helt nøyaktige registreringer fordi det er uoversiktlig. Spesielt større sivområder rundt og ute i tjern der det ikke er mulig å komme til pga. for høy vannstand kan ender og svømmesniper holde seg skjult dersom de ikke varsler eller viser seg på noen måte. Og ute på de større myrene må en nærmest tråkke på enkeltbekkasin og dobbeltbekkasin før de gir seg til kjenne, men også brushøns kan først på svært kort hold varsle sitt nærvær. Dette i sterk kontrast til arter som gluttsnipe, grønnstilk, rødstilk og vipe som varsler farer på langt hold.

Figur 1. Fokstumyra naturreservat.

4. RESULTATER

Våren 2005 ble både sein og kald på Fokstumyra. (Se vedlegg 1.) Hele mai og deler av juni var preget av en kald værtype, noe som også var typisk for registreringsperioden i første halvdel av juni. Lave temperaturer, vind fra nord og nordvest, tidvis med lettere snøbyger, reduserte fuglenes aktiviteter betraktelig, noe som også gjorde registreringsarbeidet vanskelig. Spesielt på enkelte dager med lave temperaturer og sterk nordavind, var fuglenes sangaktivitet nesten lik null. Den kalde værtypen gjorde nok sitt til at spesielt mange spurvefugler kom senere i gang med hekkingen enn normalt. I tillegg kom det betydelig med regn (37,9 mm) i løpet av noen timer den 12.6., noe som skapte flom i deler av området. Med allerede mye vann i myra, førte dette regnværet til at vannstanden steg kanskje så mye som 30-40 cm og det meste av myrområdene mellom Nysætervegen og Lesjabekk ble stående under vann. Hvor store områder som lenger vest ble berørt er det ingen meldinger på, men betydelige myrareal ble nok også her satt under vann. Dette skapte ytterligere problem for mange fugler som fikk sine reir oversvømt og ødelagt da dette skjedde midt i hekketida for de fleste av vannfuglene. Også lite med smågnagere i år vil normalt gi økt predasjon på mange av artene. Det dårlige været har også hemmet fuglenes sangaktivitet så mye i perioder at hekkende par både av vannfugl og spurvefugl kan ha blitt oversett under registreringene. Samlet sett kan disse negative faktorene innvirke både på hekkeresultatene og på hekkebestandene av de forskjellige artene i år.

4.1. Linjeflatetaksering

4.1.a. Mosaikk myr/vierkratt

Langs linjeflata mellom Fokstua st. og Horrtjønna ble det i år registrert både færre revirhevdende arter, 7 stk., og totalt færre revir, 43, enn for årene 1986-89. I 2005 dominerte løvsanger klart, mens sivspurv, heipiplerke, blåstrupe og rødvingetrost opptrådte spredt med nesten like antall par. For årene 1986-89 dominerte løvsanger, sivspurv og blåstrupe klart samme linjeflata med unntak av 1987, da kun 4 blåstruperevir ble registrert. I år ble 5 blåstruperevir notert. Begge disse årene var preget av dårlig vær i registreringsperioden, som det også var i 1989, men da ble hele 17 par registrert. Årets 17 løvsangerrevir er litt over ”bunnåret” 1987 med 15 revir, men godt under ”toppåret” 1989 med 28 revir. Sivspurvens 7 revir er det laveste som er registrert, for mellom 1986-89 ble 10-19 revir notert. Heipiplerka, med sin 6 revir, var godt representert. Den var tidligere notert med 2-6 revir. Gulerle ble registrert i årene 1986-89 med 1-3 par. Den ble ikke observert på linjeflata i år, men ser ellers ut til å opptre som vanlig på myra. Rødvingetrostens 5 revir er noe over forrige periodes tetthet på 2-3 revir. Jernspurven med sine 2 par er som forventet, tidligere 1-3 par, og gråtrost med 1 par var også tidligere kun registrert med 1 par.

4.1.b. Blåbær-fjellbjørkeskog

Linjeflata i bjørkeskogen er beskjeden i areal og har derfor begrensinger i å fange opp bestandssvingninger i biotopen. Dessuten er denne skogkrullen mellom Horrtjønna liten i seg selv og mye av den er randsoner mot vann og myr. Totalt 9 arter ble registrert, 6 med hekkeindikasjon. I år som tidligere dominerte løvsanger skogtypen, men 10 par er helt i underkant av hva registreringene på 1980-tallet viste med 17, 16, 9 og 15 par. Gulerle med 6 revir var langt over tallene fra 1986-89 da 2 par ble notert i 1987 og 1 par i 1988. Bjørkefinken var svært beskjeden i år med 5 par, men er tidligere registrert med 13 par (1986), 11 par (1987), 9 par (1988) og 4 par (1989). Ett par rødstjert ble observert hvert år i 1986-89, men ble i år notert med 2 par. Blåstrupebestanden har tidligere svingt mellom 7 par (1989) og 1 par (1987), og i år ble kun 1 par notert. Også sivspurv ble registrert med 1 revir i år mot tidligere 2-3. Også gråfluesnapper, lirype og heipiplerke ble observert på linjeflata.

Førstnevnte art kan hekke i biotopen og gjorde det i 1986. Lirype hekker i skogtypen og heipiplerka opptrer i randsonen fra skogen og utover i åpne biotoper.

Tabell 2. Linjeflatetaksering: Sti fra Fokstua stasjon til fastmarka mellom Horrtjønna (1450 x 100)m = 145 da. A = antall revir. T = revir pr. km². R = relativ tetthet. + = ikke territoriell art.

År	1986	1987	1988	1989	2005		
Art:	A	A	A	A	A	T	R
Løvsanger	21	15	20	28	17	117	39,6
Sivspurv	19	17	10	12	7	48	16,3
Blåstrupe	13	4	10	17	5	34	11,6
Gulerle	3	2	1	2			
Heipiplerke	3	2	4	6	6	41	14,0
Rødvingetrost	3	2	2	3	5	34	11,6
Dobbeltbekkasin	1			+			
Gråtrost	1	1	1	1	1	7	2,3
Jernspurv	1	1	2	3	2	14	4,6
Tornsanger	1						
Stokkand	+						
Krikkand	+						
Grønnstilk	+	+	+	+	+		
Brushane	+	1	+	+	+		
Enkeltbekkasin	+		+	+	+		
Svømmesnipe	+	+	+		+		
Linerle		+					
Fiskemåke				+			
Hettemåke				+			
Kråke				+			
Møller				+			
Rødstilk				+			
Skogsnipe				+			
Stær				+			
Bjørkefink					+		
Totalt	66	45	50	72	43	295	100
Antall terr. arter	10	9	8	8	7		
Totalt antall arter	16	12	12	19	12		

Tabell 3. Linjeflatetaksering: Blåbær-fjellbjørkeskog mellom S. og N. Horrtj. og Vetltj. på Langmyre (850 x 100)m = 85 da. A = antall revir. T = revir pr. km². R = relativ tetthet. + = ikke territoriell art.

År	1986	1987	1988	1989	2005		
Art:	A	A	A	A	A	T	R
Løvsanger	17	16	9	15	10	117	40
Bjørkefink	13	11	9	4	5	58	20
Sivspurv	3	2	2	2	1	11	4
Blåstrupe	2	1	3	7	1	11	4
Gråfluesnapper	1				+		
Gråtrost	1	4	+	+			
Rødstjert	1	1	1	1	2	23	8
Dvergfalk	+						
Gjøk	+	+	+	+			
Gulerle	+	2	1		6	70	24
Gråsisik	+		+				
Kråke	+						
Lirype		+	+		+		
Rødvingetrost		+					
Svarthvit fluesnapper			+				
Heipiplerke			+	+	+		
Jordugle				+			
Totalt	38	37	25	29	25	290	100
Antall terr. arter	7	7	6	5	6		
Totalt antall arter	12	10	12	9	9		

Figur 2. Rødnebbterne (bildet), hettemåke og fiskemåke dominerte både luftrommet og lydbildet på Fokstumyra våren og sommeren 2005. Foto: Thor Østbye.

4.2. Vannfugl.

Hekkebestanden av registrert vannfugl i juni ble antatt å være på 320-345 par, fordelt på 21 arter. Enkeltbekkasin, den antatt vanligste vaderarten på myra er da ikke medregnet. (Den er heller ikke tidligere år medregnet). Vannfuglene fordeler seg på 73-85 par andefugler (5 arter), 126-139 par vadefugler (totalt 12 arter), ca. 119 par måkefugler (3 arter) og 1 par storlom og trane. Totalbestanden ligger langt over tallene fra 1986-1989 da det svingte mellom 125-141 par i 1987 til 250-269 i 1989. Grunnen til årets høye tall ligger først og fremst i at måkefuglene har økt sterkt i antall siden 1980-tallet da kun fiskemåka hekket med mellom 4 og 14 par. I år hekket ca. 96 par hettemåker, 20 par fiskemåker og 3 par rødnebbterner.

Også andefuglbestanden har økt noe fra 46-56 par (1989), som var høyeste hekkebestand under registreringene på 1980-tallet, til 73-85 par i år. Økningen gjelder flere andearter. Brunnakke har gått fra 4-12 par på 1980-tallet til 17-18 par i år. Også toppand, som tidligere lå på 5-9 par var i år opp på 17-25 par, og krikkand har økt til 23 par fra 10-17 i 1986-89. Stokkanda med sine 13 par ser ut til å holde en stabil bestand, som også tidligere registreringer viser. Silanda har kommet inn som ny hekkefugl med 3-6 par. Mens stjertanda overraskende uteble som hekkefugl i år. Den opptrådte mellom 1986-89 med fra 1-2 par (1986) til 5 par (1989). Skjeand og knekkand som også viste hekkeadferd i flere år på slutten av 1980-tallet på Fokstumyra, ble ikke observert i år.
Om alle parene med ender går til hekking eller om enkelte par eller hunnfugler unnlater å hekke av ukjente årsaker og bare oversomrer på Fokstumyra, er vanskelig å avgjøre ut fra årets registreringer.
Både bergand, med maks. 7 ind. 2.6., havelle med maks. 4 ind. 7.6., svartand med maks. 5 ind. 9.6. og sjøorre med maks. 14 ind. 3.6. nyttet Fokstumyra som trekklokalitet i begynnelsen av juni og det var spesielt Kringlottj. og N. Horrtj. som ble nyttet av disse endene. Også ei sangsvane besøkte området i juni.

Storlomen hekket som vanlig med 1 par innenfor reservatet. I tillegg hekket også 1 par like utenfor verneområdet ved Lesjabekk og 1 par på Langtj. ved Nysætrin.

Gråhegra er blitt et vanlig innslag i fuglefaunaen på myra selv om den ikke hekker. I juni ble 1 ind. sett, mens i juli ble opptil 10 hegrer observert.

Årets registrerte vadefuglbestand på 126-139 par, fordelt på 11 arter (enkeltbekkasin ikke medregnet), ligger på omtrent samme nivå som for årene 1986 og 1988, men lavere enn for 1989 (186-195 par). Mens enkelte arter er i svak framgang, er andre i bekymringsfull tilbakegang. Brushanen ble i år notert med 2-3 høner og 1-2 spillende haner utenom trekktida da maks. 4 haner ble sett. De gjenværende hanene var i lange perioder borte fra spillplassen ved S. Horrtj., så for de fleste besøkende denne våren/sommeren kunne det se ut som brushanen var helt borte fra Fokstumyra. Også på 1980-tallet svingte brushanebestanden fra 9 haner i 1988 til 26 haner i 1986 og opp til 38 i 1989. Men nå har tallene vært lave for arten i flere år på rad (L. Sønstebø pers. med.) og det gjelder ikke bare for Fokstumyra, men også for andre lokaliteter både i Oppland og ellers her i landet (Larsen, B.H. 2004 og Larsen, B. H. upublisert materiale).

Også småspova har gått ned fra 4-8 par på 1980-tallet til 2 par i år. Bare 1 par med trane hekket til tross for at 2 par til pluss 1 enkelt individ hadde tilhold på myra. Om disse hadde gjort hekkeforsøk og fått avbrutt hekking før min registreringsperiode er ukjent. Både i 1988 og 1989 hekket arten med 3 par på myra, mot 2 par i 1987 og 1-2 par i 1986.

Gledelig var det å registrere en dobbeltbekkasinleik med 4-5 spillende ind. mellom Lyuhaug og fugletårnet. Ikke siden 1959 er så mange hanner hørt spillende på Fokstumyra, selv om 1 og en sjelden gang 2 individer er hørt eller sett, et og annet år siden. Etter registreringene på 1980-tallet, har også rugda etablert seg som fast hekkefugl og min. 7 fugler ble observert på rugdetrekk.

Vipe med 7 par, heilo og gluttsnipe med 10 par, rødstilk med 25-32 par, og grønnstilk med 34 par hadde bestander som en kan forvente og som ligger innenfor bestandstallene fra 1986-89. Det samme gjelder for svømmesnipe med 20-24 par der bestanden i samme fireårsperiode svingte mellom 11 par i 1987 og 30-36 par i 1988.

Myrsnipe ble registrert med fluktspill på en lokalitet, men bare en dag. Også en trekkobservasjon i tillegg ble gjort av arten. Ett ind. av sandlo (to obs.), og 1 ind. av boltit (en obs.) ble sett på trekk.

Måkebestanden har økt kraftig og ca. 100 par hettemåker hekket, fordelt på to kolonier, en i vestenden på N. Horrtj. og en på Storrtj. Hettemåka etablerte seg på myra i 1990 da 6 reir ble observert, mens rødnebbterna som ble funnet med 3 reir i år har etablert seg en gang mellom 1990 og 2002. Fiskemåkebestanden har også vist en gradvis økning fra 4 par i 1986 til 20 par i år.

Det var godt med lirype i juni og arten ble observert på 17 forskjellige lokaliteter og 2 reir ble funnet. I juli ble 2 par pluss 1 høne sett med unger, mens 2 høner ble sett uten unger. Mens orrfugl ble registrert årlig i 1986-89, så ble arten ikke observert i år.

4.3. Dagrovfugler og ugler

Av dagrovfugler ble myrhauk og tårnfalk funnet hekkende, men også jevnlige observasjoner av dvergfalk tilsier at også den hekket på eller i nærheten av myra. Eneste konstaterte hekking av myrhauk var ved Nordsætrin, like utenfor verneområdet. Dette paret fikk fire unger på vingene. Ellers ble det i juni sett 1 par i området fugletårnet, Lyuhaug og Rundtj. uten hekkeindikasjon og 1 hunn ble sett øst for Nysætervegen. Tårnfalk hekket på Fokstua stasjon og paret fikk fram 4 unger og trolig hekket også 1 par på Nordsætrin. Av tilfeldige observasjoner av andre rovfugler ble det gjort to av kongeørn og en av havørn, jaktfalk, og vandrefalk. Ellers ble 2 unge spurvehauk hunner og 1 ung hønsehauk hunn ringmerket i august.

Lite med smågnagere gjorde at jordugle ble kun sett på to lokaliteter. Om arten hekket er usikkert, ingen hekking ble konstatert.

Tabell 4. Anslått hekkebestand for vannfugl. For årene 1986-89 gjelder anslått bestand for ender, trane og måker også området mellom vegen til Lesjabekk og Vålåsjøen. Vadere er ikke registrert på N. Langmyre og mellom Nysætervegen og Vålåsjøen i 1987 og mangelfullt registrert på N. Langmyre i 1988. Bestanden av enkeltbekkasin, den vanligste vaderen på myra, er ikke registrert. ha = hannfugl.
* Ett av tranereirene lå i årene 1986-88 like utenfor registreringsområdet.

	Anslått hekkebestand i registreringsområdet.				
Art	1986	1987	1988	1989	2005
Storlom	1-3	1-2	1	1	1
Brunnakke	5	4-5	7-8	12	17-18
Krikkand	17	10-15	10-15	10-15	23
Stokkand	9	10-15	10-15	12-17	13
Stjertand	1-2	2-3	4	5	0
Toppand	7-9	5-8	7-8	7	17-25
Bergand			3		
Siland					3-6
Trane*	1-2	2	3	3	1
Heilo	7	5	9	17	10
Vipe	4	3	2	10	7
Myrsnipe		1			
Brushane	12 26 ha.	9 15 ha.	10 9 ha.	20-25 38 ha.	2-3 1-2 ha.
Enkeltbekkasin, er ikke taksert	-	-	-	-	-
Dobbeltbekkasin	1 hann	1 hann			ca. 4 4-5 ha.
Rugde				1	5-6
Småspove	8	7	4	7	2
Storspove	2				
Rødstilk	33	19	31-35	46-48	25-32
Gluttsnipe	8	8	8	15-16	10
Grønnstilk	31	18	27-33	47	34
Strandsnipe	11	3	7	5	7
Svømmesnipe	17	11	30-36	18-19	20-24
Sum	174-180	118-134	173-201	236-255	201-226
Hettemåke					ca. 96
Fiskemåke	4	7	9	14	20
Rødnebbterne					3
Sum	178-184	125-141	182-210	250-269	320-345
Orden					
Lommer	1-3	1-2	1	1	1
Andefugler	39-42	31-46	41-53	46-56	73-85
Tranefugler	1-2	2	3	3	1
Vadefugler	133	84	128-144	186-195	126-139
Måkefugler	4	7	9	14	ca. 119
Sum	178-184	125-141	182-210	250-269	320-345
	Antall arter				
Art	1986	1987	1988	1989	2005
Lommer	1	1	1	1	1
Andefugler	5	5	6	5	5
Tranefugler	1	1	1	1	1
Vadefugler	11	11	10	11	12
Måkefugler	1	1	1	1	3
Sum	19	19	19	19	22

Tabell 5. Anslått hekkebestand av dagrovfugler og ugler i Fokstumyra naturreservat sett i forhold til smågnagerbestanden i området.
H = antall hekkende (revirhevdende par). S = streifobservasjoner, ingen hekkeindikasjon
* Ett av reirene lå mellom vegen til Lesjabekk og Vålåsjøen.

Anslått hekkebestand i reg. området.										
År	1986		1987		1988		1989		2005	
Smågnagerbestand	Bunnår		1. opp-gangsår		2. opp-gangsår		Toppår		Lite små-gnagere	
Art	H	S	H	S	H	S	H	S	H	S
Havørn								x		x
Sivhauk										
Myrhauk	1		2		3		7*		1-2	
Hønsehauk										x
Spurvehauk						x				x
Musvåk										
Fjellvåk				x	1		2			
Kongeørn		x		x		x		x		x
Fiskeørn						x		x		
Tårnfalk				x		x		x	1	
Dvergfalk		x	1		3-4		3-4			x
”Storfalk”				x		x		x		
Jaktfalk										x
Vandrefalk										x
Haukugle								x		
Hornugle							1			
Jordugle		x	1-2		13		20		0-2?	
Totalt antall hekkende par	1		4-5		20-21		33-34		2-5	
Totalt antall hekkende arter	1		3		4		5		3	
Tot. antall ikke hekkende arter		3		4		5		6		7
Totalt antall reg. arter	4		7		9		11		10	

4.4. Ungetaksering i juli

Det ble foretatt en tre dagers ungetakseringen av lom, ender, trane og vadere i juli for å få en oversikt over antall par med vellykket hekking og eventuelt antall ikke hekkende individer av artene.
Etter den kalde og fuktige våren, og flommen som kom etter det kraftige regnværet den 12.6., så var det stor usikkerhet om hvordan dette hadde innvirket på hekkingen for de forskjellige artene. At mange reir var blitt oversvømt under flommen var uten tvil. Om disse fuglene ville oppgi hekkingen eller prøve på nytt, ville bare en senere taksering vise. Lite med smågnagere og derfor økt predasjon på fuglelivet ville heller ikke virket positivt på ungeproduksjonen. Både røyskatt og rev ble stadig sett på myra i juni. Hvordan disse negative faktorene samlet sett ville slå ut på hekkeresultatene var et åpent spørsmål.

For storlomen ble det et dårlig år. Ingen av de 3 parene som hekket i Fokstuguområdet fikk fram unger.

Heller ikke endene hadde noen stor ungeproduksjon. Bare en stokkandhunn ble sett med unger, og det var så tidlig som den 10.6. I juli ble kun 2-3 hunner sett uten hekkeindikasjon, i tillegg til 7 hanner. Av brunnakke viste bare 5 hunner sikkert tegn på hekking, mens ytterligere 7-13 hunner pluss 1 hann hadde tilhold på myra i juli. Kun 4 krikkandhunner viste hekkeadferd, selv om arten ellers ble sett vanlig over det meste av myra. Enkeltindivider og småflokker på opp til 9 stk. ble sett sammen og den 15.7. ble hele 22 voksne krikkender sett i Sjugurdsmyre.

Verken toppand eller siland ble sett med unger eller viste tegn til hekking i juli, men begge artene var vanlig å se. På flere småputter og småtjern ble enslige toppandhunner sett alene uten tegn til varsling eller engstelig adferd. Flest ind. lå i Kringlottj. der 13 hunner og 6 hanner ble sett den 17.7. Minst 5 hunner av siland ble observert i området. Disse opptrådte enten alene, eller 2-3 sammen.

Selv om trane ikke ble sett med unge(r) i juli så, kan fuglene ha klart å gjemme seg vekk med sitt avkom. Men heller ingen andre har observert trane med unge i området i juli eller august. To voksne traner ble sett sammen ved Storrtj. den 16.7. og ved Nysæterbrua den 5.8.

Også vaderne fikk et dårlig år på Fokstumyra. Til tross for svært liten territoriell aktivitet i første halvdel av juni så gav registreringene gode bestander for mange av artene. Men ungetakseringen viser at forholdene har vært svært dårlige for vadefuglene som har hekket ute på myrene, trolig pga. av oversvømmelsen. Vaderarter som normalt legger reirene sine på tørrere lokaliteter eller kan velge slike, ser ut å ha klart seg bedre enn arter som legger reirene sine nær eller i bløte biotoper.

Både småspove, gluttsnipe og vipe som normalt legger sine reir tørt, klarte seg bra.
Begge parene med småspove fikk fram unger og 6 av 10 gluttsnipepar ble registrert varslende i juli. For vipe ble 2 revir på myr borte, mens 1 på myr og 4 på tørre lokaliteter hadde fugler i juli. For heilo lå 8 revir i myr og 2 på tørre lavrabber i juni. I juli var fremdeles begge parene til stede på rabbene, mens parene i myr var borte.

For rødstilk og svømmesnipe som legger sine reir i myr eller inntil vann har årets hekkesesong vært svært dårlig. Av en anslått bestand på 25-32 par ble kun 3 par rødstilk registrert varslende i tillegg til noen ikke hekkende enkeltind. pluss en flokk på 10 ind. den 15.7. Også svømmesnipa ble sterkt redusert fra antatt 20-24 par ned til 5 varslende ind. Noe

bedre ut kom grønnstilken som ble redusert fra 34 par i juni til 14 par i juli. Noe av forklaringen kan ligge i at arten kan velge tørrere reirplasser som gamle fuglereir (trostereir) i trær når det blir for bløtt eller områder oversvømmes. Påfallende var det å se at kun 2 par var tilbake på de store flate strengmyrene vest, nord og øst for Lyuhaug der det tidligere var registrert til sammen 23 par og at disse 2 parene hadde tilhold helt i kanten på myrflatene.

Måkefuglene såg ut til å ha klart seg bra. Bare 1 par med fiskemåke manglet av 14 kontrollerte par, mens alle 3 parene med rødnebbterne var på plass som i juni. Og i hettemåkekolonien i N. Horrtj. ble det telt noe over 200 hettemåker.

Tabell 6. Taksering av ender og vadere med unger eller hekkeindikasjon, 15.7.-17.7. 05

	Ungetaksering. Antall par med hekkeindikasjon.
Art	2005
Storlom	0 unger registrert
Brunnakke	1 hunn m/7 unger + 4 varslende hunner
Krikkand	1 hunn m/ukjent antall unger, 1 hunn m/10 unger + 2 varslende hunner
Stokkand	(1 hunn m/7 unger den 10.6.)
Stjertand	-
Toppand	0 unger registrert
Siland	0 unger registrert
Trane	0 unger registrert
Heilo	2 varslende par
Vipe	2 varslende ind. + 3 par
Brushane	2 varslende hunner
Enkeltbekkasin - ikke taksert	-
Dobbeltbekkasin	0 unger, arten ikke observert
Rugde	ikke registrert
Småspove	1 varslende par + 1 varslende ind.
Rødstilk	3 par varslet
Gluttsnipe	6 par varslet
Grønnstilk	14 par varslet
Strandsnipe	1 ind. varslet
Svømmesnipe	5 varslende ind.
Hettemåke	ikke fullstendig registrert
Fiskemåke	ikke fullstendig registrert
Rødnebbterne	3 par

En dårlig vår og forsommer gjorde at mange av spurvefuglene kom senere i gang med hekkesesongen enn fjoråret, noe som bekreftes av ringmerkingsresultatene gjort ved Fokstua stasjon. I begynnelsen av august hadde de her atskillig færre fangede fugler enn på samme tidspunkt som i 2004 og blåstrupetrekket i år satte inn ca. fjorten dager senere enn fjoråret.

Siden registreringene i 1986-90 har lappspurven forsvunnet som hekkefugl på Fokstumyra. Heller ikke en karakterart som stjertanda ble registrert hekkende i år selv om 1 hunnfugl ble sett i juli. Også skjeand og knekkand som en kunne anta hekket på slutten av 1980-tallet, er ikke sett regelmessig siden, og disse endene ble heller ikke sett i år. At flere spurvefugler, som år om anna hekker opp mot sin høydegrense på Fokstugua, uteble i år er naturlig ut fra årets kalde klima. Både måltrost, møller, tornsanger, trepiplerke og buskskvett hekket ett eller flere år i perioden 1986-89, men disse ble enten ikke observert eller viste ikke hekkeadferd i år.

Gråsisik hekker invasjonsartet på myra, og ut fra ringmerkingsresultater gjort i 2004 må en anta at det også gjelder brunsisik. Enkeltflokker med gråsisik/brunsisik ble sett i juli og 1 reir av gråsisik ble funnet.

Om noen arter er i tilbakegang eller har forsvunnet så har andre etablert seg som hekkefugler i løpet av de senere årene som siland, hettemåke og rødnebbterne, mens dobbeltbekkasin og rugde har kommet tilbake etter å ha vært borte i perioder fra myra. Og grønnfinken med unger ved Fokstugu gard, var ny hekkefugl i år. Om denne arten vil fortsette å hekke i området er for tidlig å si.

4.5. Høsttrekket på Fokstumyra

Etter at Sunnmøre Ringmerkingsgruppe startet med ringmerking på Fokstumyra, har det også vist seg at det går et ikke ubetydelig trekk av spurvefugl gjennom området på ettersommeren og høsten. Etter litt merking høsten 2003 og våren/sommeren 2004 satte de i gang høsten 2004. Og fra 3.8. til 7.10 fanget de 3072 fugler fordelt på 38 arter og 10 nye arter ble registrert for området (9 av disse, hønsehauk, perleugle, svarttrost, fuglekonge, blåmeis, grønnfink, brunsisik, polarsisik og rosenfink ble fanget i nett). Mange arter ble også tatt i oppsiktsvekkende stort antall, som 845 blåstruper, 479 heipiplerker, 431 sivspurv, 138 jernspurv og 101 brunsisik. Fangstplassene lå like utenfor reservatgrensa ved Fokstua stasjon og ved Vålåsjøen.

Også i 2005 fortsatte ringmerkingsarbeidet ved Fokstua stasjon og fram til 4.10. hadde de registrert sjeldenheter som hønsehauk, sivsanger, fuglekonge, grankorsnebb og dvergspurv og 7 nye arter for området, grågås, bydue, flaggspett, svartrødstjert, hauksanger, gulbrynsanger og spettmeis. I tillegg er også makrellterne observert som ny art for Fokstumyra i år. (Alt fra årets ringmerkingsfangst vil komme i egen rapport fra ringmerkingsgruppa.)

Totalt er nå 162 fuglearter observert på Fokstumyra og 78 av disse, pluss en underart hekker eller har hekket. Av disse regner vi 48 arter som regulære hekkefugler og av disse er 22 arter vannfugl (1 lom, 6 andefugler, 1 trane, 11 vadefugler og 3 måkefugler), 3 dagrovfugler, 1 hønsefugl, 1 gjøk, 1 ugle, 1 seiler og 19 spurvefugler.

5. Artsliste for Fokstumyra.

Artslista dekker Fokstumyra naturreservat og nærliggende areal. (Deler av det eldre materialet hersker det usikkerhet til pga. mangelfulle opplysninger.)

Tegnforklaring:

H - hekkefugl
V - vanlig hekkefugl
F - fåtallig hekkefugl
S - streif- og/eller trekkgjest
? - usikker hekkestatus. Eldre obs. også usikkerhet til registreringstidspunkt og obs. plass.

	1816 1887		1895 1907		1917		1926 1953		1953 1985			1986			1987			1988			1989			1990 2001			2002 2004			2005		
	H	S	H	S	H	S	H	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S
Smålom	x			x																												
Storlom		x	x			x	x			x			x			x			x			x			x			x			x	
Horndykker											x																					
Gråhegre								x			x			x			x						x			x			x			x
Knoppsvane											x																					
Sangsvane											x																			x			x
Sædgås								x																						x			
Kortnebbgås																														x			x
Dverggås										x																							
Grågås																																	x
Brunnakke			?	x			x			?	x	x			x			x			x			x			x			x			
Krikkand	x		x		x		x		x			x			x			x			x			x			x			x			
Stokkand	x		x			x	x		x			x			x			x			x			x			x			x			
Stjertand	x		x				?	x		x			x			x			x		x				x			?	x			x
Knekkand							x			?	x								?	x		?	x		?	x						
Skjeand																			?	x		?	x			x						
Taffeland											x			x												x						
Ringand											x																					
Toppand							?	x	x			x			x			x			x			x			x			x			
Bergand	x		x				?	x		x				x			x		?	x			x			x			x			x
Havelle		x	?	x				x			x			x			x			x			x									x
Svartand	?	x		x			?	x		x				x			x			x			x			x			x			x
Sjøorre		x		x		x	?	x		?	x			x			x			x			x			x			x			x
Kvinand				x				x			x			x			x			x						x			x			x
Lappfiskand																							x									

	1816 1887		1895 1907		1917		1926 1953		1953 1985			1986			1987			1988			1989			1990 2001			2002 2004			2005		
	H	S	H	S	H	S	H	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S
Siland		x						x												x						x						
Laksand											x			x			x						x			x						
Havørn																							x			x			x			x
Sivhauk																													x			
Myrhauk	x		x				x			x			x			x			x		x				x			x			x	
Enghauk																										x						
Hønsehauk																													x			x
Spurvehauk																				x						x			x			x
Musvåk																													x			
Fjellvåk								x		x							x		x			x							x			
Kongeørn														x			x			x			x						x			x
Fiskeørn											x									x			x									
Tårnfalk											x						x			x			x			x					x	
Dvergfalk								x		x			?	x		x			x			x			?	x			x		?	x
Jaktfalk																										x						x
Vandrefalk											x																					x
“Storfalk”																	x			x			x									
Lirype	x		x		x		x		x			x			x			x			x			x			x			x		
Orrfugl								x		?	x		?	x		?	x		?	x		x										
Storfugl								x																								
Vaktel																										x						
Myrrikse											x																		x			
Trane	x		x		x		x			x			x			x			x			x			x			x			x	
Tjeld								x																								
Sandlo																				x			x			x						x
Boltit								x			x																					x
Heilo		x		x				x		x		x			x			x			x			x				x		x		
Vipe				x			?	x	x				x			x			x		x			x				x		x		
Temmincksnipe								x		?	x						x			x			x									
Myrsnipe	x									?	x					x										x						x
Fjellmyrløper	x		x							x													x			x						
Brushane	x		x						x			x			x			x			x			x				x			x	
Kvartbekkasin								x												x			x									
Enkeltbekkasin	x		x		x		x		x			x			x			x			x			x			x			x		
Dobbeltbekkasin	x		x							x			?	x		?	x		?	x			x			x					x	
Rugde											x			x		?	x					x			x						x	
Småspove						x	x			x		x			x				x		x			x							x	
Storspove							x						x										x			x						
Sotsnipe																				x												
Rødstilk	x		x		x		x		x			x			x			x			x			x			x			x		
Gluttsnipe	x		x		x		x			x		x			x			x			x			x			x			x		

	1816 1887		1895 1907		1917		1926 1953		1953 1985			1986			1987			1988			1989			1990 2001			2002 2004			2005		
	H	S	H	S	H	S	H	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S
Skogsnipe	x										x			x									x			x						
Grønnstilk	x		x		x		x		x			x			x			x			x			x			x			x		
Strandsnipe			x			x	x		x			x			x			x			x			x			x			x		
Svømmesnipe	x		x		x		x		x			x			x			x			x			x			x			x		
Fjelljo											x						x															
Hettemåke										x				x			x			x			x	x			x			x		
Fiskemåke								x		x			x		x			x			x			x			x			x		
Sildemåke											x																					
Gråmåke											x									x												
Makrellterne																																x
Rødnebbterne											x			x			x			x			x			x		x			x	
Svartterne																				x									x			
Bydue																																x
Ringdue								x		?	x									x			x						x			x
Tyrkerdue								x			x																					
Turteldue								x			x																					
Gjøk	x		x			x	x		x			x			x			x			x			x			x			x		
Snøugle				x																												
Haukugle											x												x									
Hornugle										x												x										
Jordugle	x		x			x	x		x					x		x		x			x			x				x			?	x
Perleugle																													x			
Nattravn											x														x							
Tårnseiler				x		x	x			x			x			x		x			x			x			x			x		
Hærfugl														x																		
Vendehals														x																		x
Flaggspett																																x
Dvergspett		x						x		x				x																		
Sanglerke										?	x																					
Fjellerke								x			x																					x
Sandsvale											x						x															
Låvesvale	x									x			x			x			x			x								x		
Taksvale	?		x		x		x		x			x			x			x			x			x			x				x	
Trepiplerke														x		x			x													
Heipiplerke	x		x		x		x		x			x			x			x			x			x			x			x		
Lappiplerke											x																					
Gulerle (Sørlig gulerle)										x																						
Gulerle (Såerle)	x		x		x		x		x			x			x			x			x			x			x			x		
Linerle	?		x		x		x			x			x			x			x		x				?	x		?	x		x	
Fossekall										x										x												x
Gjerdesmett																										x			x			

	1816 1887		1895 1907		1917		1926 1953		1953 1985			1986			1987			1988			1989			1990 2001			2002 2004			2005		
	H	S	H	S	H	S	H	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S
Jernspurv			x				x		x			x				x		x			x			x			x			x		
Rødstrupe											x																		x			
Blåstrupe	x		x		x		x		x			x			x			x			x			x			x			x		
Svartrødstjert																																x
Rødstjert	x		x		x		x		x			x			x			x			x			x			x			x		
Buskskvett		x				x	x			?	x					x		x			x				x				x			x
Steinskvett		x	x		x		x		x			x			x			x			x			x			x			x		
Ringtrost											x			x												x						x
Svarttrost																													x			x
Gråtrost	x		x				x		x			x			x			x			x			x			x			x		
Måltrost										x			x			x			x										x			
Rødvingetrost	x		x			x	x		x			x			x			x			x			x			x			x		
Gresshoppesanger														x																		
Sivsanger								x																		x			x			x
Myrsanger																													x			
Gulsanger							?	x																								x
Hauksanger																																x
Møller			x				?	x			x			x			x		x			x						x			x
Tornsanger													x																			
Hagesanger							?	x						x															x			x
Munk	?																			x									x			x
Gulbrynsanger																																x
Gransanger																										x			x			
Løvsanger	x		x		x		x		x			x			x			x			x			x			x			x		
Fuglekonge																										x			x			x
Gråfluesnapper											x		x																			x
Svarthvit fluesnapper		x						x					?	x						x			x									x
Løvmeis		x						x																								
Granmeis		x				x				?	x		x							x									x			x
Blåmeis																													x			
Kjøttmeis											x																		x			
Spettmeis																																x
Varsler							?	x		?	x									x									x			x
Skjære	x						x			x			x			x			x			x			x			x		x		
Kaie																							x									
Kornkråke		x						x																								
Kråke	x		x		x		x			x			x			x			x			x			x			x		x		
Ravn								x			x			x		x			x	x		x			x	x			x		x	x
Stær							x			x			x			x			x		x				x			x		x		
Gråspurv					x		x		x																							

	1816 1887		1895 1907		1917		1926 1953		1953 1985			1986			1987			1988			1989			1990 2001			2002 2004			2005		
	H	S	H	S	H	S	H	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S	V	F	S
Pilfink	?	x																											x			
Bokfink										?	x																		x			
Bjørkefink	x		x		x		x		x			x			x			x			x			x			x			x		
Grønnfink																													x		x	
Grønnsisik										?	x		?	x												x			x			
Bergirisk								x			x																					
Gråsisik		x	x				x			x			x					x											x		x	
Brunsisik																													x		?	x
Polarsisik																													x			
Grankorsnebb											x																					x
Korsnebb sp.								x																								x
Rosenfink																													x			
Dompap				x				x									x			x									x			
Lappspurv	x		x		x		x		x			x				x			x			x			x						x
Snøspurv											x																					x
Gulspurv		x		x																												x
Dvergspurv											x																					x
Sivspurv	x		x		x		x		x			x			x			x			x			x			x			x		

6. ARTSKOMMENTARER

Storlom *Gavia arctica*
Ett par hekket i vestenden av S. Horrtj., samme plass som i 1986. Det var en stor fordel for denne hekkeplassen at reservatgrensa ble utvidet. Fordi tidligere lå denne reirplassen like innenfor reservatgrensa og var stadig utsatt for forstyrrelser, med det resultat at hekkingen ble avbrutt. Storlomen er meget sky og har svært lav toleranse for forstyrrelser på hekkeplassen. Ved Lesjabekk hekket 1 par ved Nottj. Også på Langtj. ved Nysætrin hekket 1 par, som vanlig. Dessverre ble ingen par observert med unger under takseringa i juli. Paret i Horrtj. ble observert uten unger, og på Langtj. ved Nysætrin ble ingen lom observert, mens lomredet i Nottj. ble meldt oversvømt allerede under flommen den 12.6. To voksne og 4 ungfugler ble sett helt øst i Vålåsjøen den 20.7. (E. Soglo).

Gråhegre *Ardea cinerea*
Ett ind. ble sett i perioden 2.6.-11.6. mellom Lesjabekk og Søre Horrtj. I perioden 15.7.-17.7. ble ca. 10 ind. observert. Flest gråhegrer sett øst for Nysætervegen.

Sangsvane *Cygnus cygnus*
Ett ind. landet i Løken ved Søre Horrtj. om kvelden 10.6., men var borte allerede neste morgen.

Kortnebbgås *Anser brachyrhynchus*
En flokk på ca. 25 ind. fløy lavt over jordene sør for Fokstua stasjon den 23.9. (K.M. Soot).

Grågås *Anser anser*
Et ind. (vestlig rase) på jordet ovenfor Fokstua stasjon den 1.10.-2.10. (K.M. Soot, K.J. Grimstad og L. Sønstebø).

Brunnakke *Anas penelope*
Den 12.5. ble 20-30 ind. observert ved Lesjabekk (A.J. Mortensen). Anslått bestand innenfor verneområdet ligger på 17-18 par og tar en med områdene mellom Lesjabekk og Vålåsjøen kan antallet være oppe i 22 par. Dette er minimumstall for arten er vanskelig å oppdage under høy vannstand da den lett stikker seg unna i tett vegetasjon. Største enkeltobservasjon, 18 hanner og 7 hunner i Sjugurdsmyre den 9.6. Arten har økt i antall fra perioden 1986-1990 der tallene var 5, 4-5, 7-8, 12 og 4 par. Kun 5 hunner viste tegn til å ha unger i juli, alle øst for Nysætervegen. En hunn med 7 små unger i Kringlottj., 1 hunn varslet nord for Steintj. og 3 hunner varslet i Sjugurdsmyre. Alle observert den 15.7. I tillegg holdt minst 7-13 hunner og 1 hann seg i området. Arten har tilhold i mindre tjern eller små myrputter med tett starr- og snellevegetasjon.

Krikkand *Anas crecca*
Hekker spredt, men vanlig langs større og mindre tjern over hele myra. Min. 23 par antas å hekke etter registreringene i juni. Men bare 4 hunner ble notert med unger eller viste hekkeadferd i juli. Den 16.7. ble 1 hunn obs. med små unger der stien krysser Løken ved S. Horrtj., og 1 hunn ble sett med 10 små unger i tjern nord for N. Horrtj. En hunn varslet i Sjugurdsmyre den 15.7. og den 17.7. varslet 1 hunn i en myrputt vest for Bonkallhaugen. Ellers ble arten sett spredt, men vanlig på myra uten tegn til hekking eller unger. Største observasjoner, 22 ind. i Sjugurdsmyre den 15.7. og 5 hunner og 4 hanner vest for Bonkallhaugen den 17.7.

Stokkand *Anas platyrhynchos*
Vanlig hekkefugl, men ikke spesielt tallrik. Min. 13 par antas å hekke. Nær samme bestand som forrige registreringsperiode. Allerede den 10.6. ble 1 kull med 7 unger observert vest for Storrtj. I juli ble ingen kull sett, men den 15.7. ble 1 hunn obs. i Sjugurdsmyre og den 17.7. ble 2 hunner obs. i myr vest for Bonkallhaugen uten hekkeindikasjon. Den 15.7. ble 5 hanner obs. i Sjugurdsmyre, 1 hann i Kringlottj. og 1 i Steintj.

Stjertand *Anas acuta*
Arten ble ikke registrert i perioden 2.6.-11.6. I årene 1986-89 ble 1-5 par antatt å hekke. Den 15.7. ble 1 hunn observert i Kringlottj.

Toppand *Aythya fuligula*
Arten har økt i antall fra forrige registreringsperiode der bestanden lå på mellom 5-9 par. Anslått bestand i år er antatt å ligge på mellom 17-25 par. Flest individer av arten ses i Kringlottj., bla. den 4.6. ble det sett 16 hanner og 7 hunner her. Men også på de fleste andre små og store tjern over hele myra har toppanda tilhold. Om alle parene går til hekking, eller om noen fugler eller par bare oversomrer i området uten å hekke er usikkert. Ingen hunner viste hekkeadferd eller ble sett med unger i juli, men enslige hunnfugler ble sett på mange av tjerna i området. Om noen av disse ennå hadde egg, eller gjemte unna unger i vegetasjonen var ikke mulig å få sjekket, men hunnfuglene virket ikke urolige. Flest individer ble observert i Kringlottj. med 11 hunner og 4 hanner den 15.7. og 13 hunner og 6 hanner den 17.7.

Bergand *Aythya marila*
Trekkobservasjoner: 2.6. 3 par og 1 hunn i Kringlottj. 3.6. 2 par i Kringlottj. 4.6.-9.6. 3 par i Kringlottj. 11.6. 1 par i N. Horrtj. og 1 par og 1 hann i Kringlottj.

Havelle *Clangula hyemalis*
Trekkobservasjoner: 5.6. 1 par N. Horrtj. 6.6. 3 ind. N. Horrtj. 7.6. 1 par Kringlottj. 1 par N. Horrtj. 8.6., 9.6. og 11.6. 1 par N. Horrtj. 10.6. 1 par S. Horrtj. 17.7. 1 hunn Vetletj. på Langmyre.

Svartand *Melanitta nigra*
Trekkobservasjoner: 2.6. 1 par N. Horrtj. og 1 hann Kringlottj. 3.6. og 4.6. 1 par og 1 hann Kringlottj. 4.6., 6.6. og 7.6. 1 par og 1 hann N. Horrtj. 5.6. 1 par N. Horrtj. 9.6. 3 hanner og 2 hunner N. Horrtj. 10.6. 1 hunn N. Horrtj. 16.7. 1 hunn S. Horrtj. 17.7. 1 hunn N. Horrtj.

Sjøorre *Melanitta fusca*
Alle er trekkobservasjoner fra Nørdre Horrtjønn: 2.6. 3 par og 1 hann. 3.6. 5 hanner og 9 hunner. 4.6. 3 par og 2 hunner, 5.6. 2 hunner. 7.6. 1 par og 3 hunner. 8.6. og 9.6. 1 hann og 3 hunner. 10.6. 1 par. 11.6. 1 par og 2 hunner.

Siland *Mergus serrator*
Silanda er kommer inn som ny hekkefugl siden forrige registreringsperiode og mellom 3-6 par hadde tilhold på myra i juni. Den opptrer i alle større vann og rennende elver, ikke minst er osen mellom Horrtjønna et populært tilholdssted for arten. Når silanda etablerte seg fast på myra er noe usikkert, men i 2002 ble 1 par pluss 1 hann observert på myra og enkeltindivider er observert tilbake på 1980 - og 1990-tallet. Så trolig har etableringen skjedd på slutten av 1990-åra eller i starten på det nye tusenåret. Ingen hekkeindikasjoner ble gjort i juli, men hunnfugler ble sett i mange av tjerna på myra og minst 5 hunnfugler hadde tilhold i området.

Laksand *Mergus merganser*
Laksanda er tidligere registrert temmelig jevnlig på forsommeren, men ble ikke sett i år.

Havørn *Haliaeetus albicilla*
Ett voksent ind. ble sett over myra den 21.5. (K.M. Soot, K.J. Grimstad).

Myrhauk *Circus cyaneus*
Tre par ble antatt å ha til tilhold i området i juni. Ett par hekket like utenfor verneområdet ved Nordsætrin. Den 16.7. inneholdt redet 4 halvstore unger + ett egg og den 5.8. ble alle 4 ungene sett på vingene i området sammen med foreldrene. Ett par med tilhold i den sentrale delen av myra mellom stasjonen, Horrtjønna og Lyuhaug i juni. Hunnen så ut til å være ung, trolig i sitt andre år (2K) og viste ikke tegn til å hekke. Hannen hadde voksen fjærdrakt. En tredje hunn ble sett mellom Storrtj. og Nysætervegen i juni.

Hønsehauk *Accipiter gentilis*
En ung hunn ble ringmerket ved Fokstua stasjon den 20.8. (K.M. Soot). En ung hunn ble observert på samme plass den 2.10. (K.M. Soot, K.J. Grimstad).

Spurvehauk *Accipiter nisus*
To unge hunner ble ringmerket ved Fokstua stasjon i august, en den 21. og en den 28. (K.M. Soot, K.J. Grimstad).

Kongeørn *Aquila chrysaetos*
En ungfugl fløy over Kringlottj. retning sør den 6.6. En ungfugl, trolig samme fugl som 6.6., fløy over Ellanholet retning sør den 7.6.

Tårnfalk *Falco tinnunculus*
Ett par hekket i pipa på uthuset/utedoene på Fokstua stasjon. Den 16.7. ble 4 unger sett på taket utenfor redet. Ett par så også ut til å hekke oppunder taket på en av sætrene på Nordsætrin, like utenfor verneområdet.

Dvergfalk *Falco columbarius*
Spredte observasjoner av arten ble gjort mellom Nordsæterrandan og Storrtj. i juni og juli, og arten er antatt å hekke i området i år.

Jaktfalk *Falco rusticolus*
Ett ind. (2K) observert ved fugletårnet den 28.4. (A.J. Mortensen).

Vandrefalk *Falco peregrinus*
Ett ind. ved fugletårnet den 25.5. (A.J. Mortensen).

Lirype *Lagopus lagopus*
Lirypa var meget vanlig å se i år. To reir ble funnet. Og lirypestegger ble skremt opp i 17 forskjellige områder. (Om alle var forskjellige stegger var ikke godt å si.). I registreringsperioden i juli ble det observert 1 par med unger nord for N. Horrtj., 1 par med unger ved Vetletj. på Langmyre og 1 høne med 3 unger vest for Bonkallhaugen. I tillegg ble 1 høne, 1 par og 1 stegg sett, uten tegn til å ha unger.

Trane *Grus grus*
Tre traner ankom 19.4. og den 21.4. var det 2 par og 1 enslig ind. på myra (L. Sønstebø). Kun 1 par hekket innenfor verneområdet, på Rundtj. I tillegg ble 2 par og 1 ind. sett på myra. I begynnelsen av juni ble disse fuglene sett uregelmessig i myrområdene mellom Lyuhaug og Langmyrene. Ofte var de å høre nord for verneområdet. I juli ble 2 voksne ind. sett ved Storrtj., den 16.7. To ind. ble hørt i området ved Rundtj. i månedsskifte juli august (K.M. Soot, K.J. Grimstad). To voksne ind. ved Nysæterbrua den 5.8.

Sandlo *Charadrius hiaticula*
1 ind. fløy over Løken ved Søre Horrtj. 7.6. og 8.6. fløy 1 ind. over myra NV for Lyuhaug.

Boltit *Charadrius morinellus*
Den 6.6. fløy 1 ind. over myra øst for Lyuhaug.

Heilo *Pluvialis apricaria*
Det ble registrert 10 par med hekkeadferd i juni, 2 par Nordsæterrandan, 1 par vest for Bonkallhaugen, 1 par på Mellom Langmyre, 2 par på myr nord for Lyuhaug og 4 par på myr øst for Lyuhaug. Mellom 1986-1989 var bestanden på henholdsvis 7, 5, 9, og 17 par. Overraskende nok ble bare 2 par observert med hekkeindikasjon i juli og begge parene hadde tilhold på Nordsæterrandan.

Vipe *Vanellus vanellus*
Sju par ble registrert med hekkeadferd i juni, 1 par Rundtj., 1 par sør for Bonkallhaugen, 2 par på myr øst for Lyuhaug og 3 par på beite øst for Fokstugu gard. I tillegg ble en flokk på 6 ind. sett ved S. Horrtj. den 5.6. og en flokk på 8 ind. på myra øst for Lyuhaug den 8.6. Bestandstallene for 1986-89 var 4, 3, 2 og 10 par. I juli ble 1 varslende ind. obs. på myr nord for Nysæterundergangen og 1 varslende ind. på Rundtj. De 3 parene ved Fokstugu gard ble obs. på lokaliteten fram til ca. 7.7. (L. Sønstebø). Disse parene (med eller uten unger) kan gjemme seg på enga like inntil beite, og fuglene er da svært vanskelige å oppdage. Vipa ble sett på beitet ved garden fram til slutten av august (L. Sønstebø).

Myrsnipe *Calidris alpina*
Ett ind. ved S. Horrtj. den 3.6. Ett ind. med fluktspill vest for Bonkallhaugen den 7.6. Arten ble ikke hørt på denne lokaliteten den 9.6.

Brushane *Philomachus pugnax*
Brushanen er i sterk tilbakegang både på Fokstumyra og på mange andre kjente hekkeplasser i Oppland og det ser ut til at også denne trenden gjelder for andre kjente brushanelokaliteter i Norge (Larsen, B.H. 2004, Larsen, B. H. upublisert materiale). Brushaneobservasjoner: Observasjonene er fra spillplassen på Søre Horrtj. dersom ikke annet er oppgitt: 3 haner + 1 høne 21.5, 4 haner 22.5, 4 haner 23.5, 3-4 haner 25.5, 2 haner 26.5, 4 haner 1.6, 1 hane + 2 høner 2.6, 2 haner + 3 høner 3.6, 1 hane obs. litt på morgen og litt på kvelden 4.6, 2 høner på myr øst for Lyuhaug 6.6, 1 høne vest for Bonkallhaugen 7.6, 1 hane var kort tid på spillplassen, 1 høne på myr øst for Lyuhaug 8.6, 1 hane var kort tid på spillplassen 9.6, 1 hane var en kort stund på spillplassen midt på dagen 10.6, 2 haner + 1 høne med bare korte opptredener på spillplassen 11.6. Fiskemåke ble flere ganger observert sittende på de mest ettertraktede spilltuene. To høner viste ”engstelig” adferd i juli, en like ved stien ved S. Horrtj. den 16.7., og en vest for Bonkallhaugen den 17.7. (samme plass som en høne ble sett den 7.6.). En hane med tilhold øst for Bonkallhaugen den 17.7. viste også ”engstelig” adferd, men ikke så intenst som hønene.

Enkeltbekkasin Gallinago gallinago
Det er ikke gjort kvantitative registreringer av arten, da den er vanskelig å registrere, men ut fra observasjoner må fuglen regnes for å være den vanligste vaderarten på Fokstumyra. Enkeltbekkasinen forekommer vanlig i alle myrtyper av noe fuktigere karakter.

Dobbeltbekkasin *Gallinago media*
Den 8.6. spilte 4 ind. 400-500 m nord for fugletårnet. Ett ind. ble først hørt ca. 200-300 m nord for disse. Så om dette individet også var med blant de 4 da disse ble hørt er usikkert. Arten ble ikke observert i juli.

Rugde *Scolopax rusticola*
Fra å være en svært sjelden gjest på 1980-tallet med bare 1 par i 1989, så var rugda nå en mer vanlig vadefugl om ikke tallrik på Fokstumyra. På kveldstid i juni kunne rugdetrekket både høres og ses flere plasser på og rundt myra. Mellom fugletårnet og Fokstua stasjon hadde 2 rugder faste trekkruter. Ellers ble det registrert rugdetrekk ved Lyuhaug, ved Kringlottj., ved Fokstugu gard, nordøst - og sør for garden. Også den 15.7. ble rugetrekk obs. nord for Fokstua stasjon.

Småspove *Numenius phaeopus*
Kun 2 par, 1 par ved Rundtj., og 1 på Mellom Langmyre, ble registrert i juni. I tillegg holdt 1 par til, utenfor verneområdet, sør for Nysætrin. Småspova har hatt en bestandsnedgang fra årene 1986-1990 der antall par var, 8, 7, 4, 7 og 7. Også i juli ble 2 par i verneområdet og 1 par ved Nysætrin observert med hekkeindikasjon. Ett varslende ind. øst for Fokstugu gard, 1 varslende par nord for N. Horrtj. Også ved Langtj. ved Nysætrin varslet 1 par og 1 unge ble sett.

Rødstilk *Tringa totanus*
Vanlig vader på myrer med åpne vannspeil, ses eller langs vann og småtjern. Bestanden anslått til 25-32 par i juni. Bestandstallene for 1986-89 var: 33, 19, 31-35 og 46-48 par. Kun 3 par, 1 par nord for N. Horrtj. og 2 par ved Rundtj. varslet under registreringsperioden i juli. Da ble ellers spredte ind. sett i området med største observasjon i Sjugurdsmyre med 10 ind. den 15.7.

Gluttsnipe *Tringa nebularia*
Fåtallig, men vanlig vader på myrer med innslag av tørre tuestrukturer eller fastmark. Ti registrerte par i juni, mens 6 par varslet i juli. Tallene fra perioden 1986-88 var 8 par, mens det i 1989 var hele 15-16 par.

Grønnstilk *Tringa glareola*
Foretrekker store myrer med streng- flark strukturer. Desidert flest par på strengmyrene mellom S. Horrtj. og Nysætervegen med 23 par. Totalt ble 34 par registrert i juni. I juli ble 14 par notert med hekkeindikasjon. Tallene for 1986-89 var: 31, 18, 27-33 og 47 par.

Strandsnipe *Actitis hypoleucos*
Arten er bare tilfeldig registrert og 7 par er notert med hekkeindikasjon i juni. Strandsnipa har tilhold både langs elver og noe større tjern. Ett ind. varslet ved Steintj. den 15.7.

Svømmesnipe *Phalaropus lobatus*
Den 25.5. ble min. 50 ind. observert i Kringlottj. (A.J. Mortensen). Under en totaltelling den 7.6. ble 40-48 svømmesniper telt i området, 33 av dem i Kringlottj. Anslått hekkebestand ble satt til 20-24 par, men hvor mange par som allerede hadde gått til hekking var vanskelig å anslå sikkert. Det kan heller ikke utelukkes at det fremdeles var fugler på trekk i området på denne tiden, pga. den seine våren i fjellet. I registreringsperioden i juli ble 1 varslende ind. obs. i Sjugurdsmyre og 4 varslende ind. i Storrtj.

Hettemåke *Larus ridibundus*
Hettemåka etablerte seg som hekkefugl på Fokstumyra i 1990 da min. 6 reir og min. 60 måker ble obs. vest for Bonkallhaugen. I 1991 var det 2-3 reir og ca. 20 fugler på samme lokalitet. I 2002 var det 150-250 ind. på denne plassen, samtidig var det en lokalitet i vestenden av N. Horrtj. på min. 12 rugende ind. og min. 15 rugende fugler på en tredje lokalitet på Storrtj. I år var kolonien ved Bonkallhaugen tom. Trolig har den flyttet til vestenden av N. Horrtj. der ca. 60 par hekket. Ved Storrtj. låg 36 hettemåker på reir den 3.6. Fram til kvelden den 6.6. var alt normalt i kolonien, men utpå dagen den 7.6. var alle reirene forlatt. Hva som var årsaken til dette er uvisst. Fra England er det kjent at rev kan svømme ut til måkekolonier for å røve disse. Rev ble sett både ved denne lokaliteten og ellers i området i registreringsperioden. Vannstanden i Åe var litt lavere den 7.6. enn dagen før slik at det kan ha blitt lettere å komme til måkereirene, som lå på tuer ute i tjernet.

Fiskemåke *Larus canus*
Til sammen 20 par hekket i juni, alle vest for Nysætervegen. Arten har gått jevnt fram siden registreringene startet i 1986 da 4 par hekket. De påfølgende årene hekket 7, 9 og 14 par før det i 1990 gikk ned i 7 par. I 2002 ble det ikke foretatt noen nøyaktig telling, men da var fiskemåka som i år vanlig å se i de fleste tjern på myra. Det ble ikke fortatt noen nøyaktig telling av arten i juli, men på 4 kontrollerte lokaliteter manglet bare 1 av14 kontrollerte par. Min. 20 flygedyktige unger i S. Horrtj. den 14.8. (E. Soglo).

Makrellterne *Sterna hirundo*
To ind. holdt sammen med 3 rødnebbterner ved Lesjabekk den 7.6. (B.H. Larsen). Første registrerte observasjon av arten i området.

Rødnebbterne *Sterna paradisaea*
Under registreringene i 1986-89 opptrådte arten spredt og uten hekkeindikasjon. En til 3 ind. kunne observeres gjennom sommeren eller arten dukket bare opp på få tilfeldige besøk. I 2002 var rødnebbterna blitt en vanlig art for myra og ett eller flere ind. ble sett på alle tjern i området. Så også i år, og spesielt på Kringlottj. der opptil 10 terner ble sett samtidig. Til tross for mange observerte rødnebbterner så ble bare 3 hekkende par funnet, 2 par på Vetltj. og 1 par på en liten myrputt 500 m. lenger sørvest. Ett par hekket også på en myrputt rett sør for Langtj. ved Nysætrin. Den 16.7. ble en unge sett på vingene sammen med 10 voksne på Vetletj. og ved myrputten mot sørvest varslet 3 ind. Også på lok. ved Nysætrin varslet 2 ind.

Bydue *Columba livia* var. *domestica*
Ett ind. obs. ved Fokstua stasjon den 10.8. (K.M. Soot, K.J. Grimstad). Første registrerte observasjon av arten i området.

Ringdue *Columba palumbus*
Observert regelmessig i områdene mellom Nordsætrin/Nordsæterrandan og Fokstugu gard i juni. Den 9.6. ble arten også hørt syngende utenfor verneområdet i den planta furuskogen sør

for Fokstugu gard. Ett ind. sett ved Nordsætrin den 5.8. og 17 ind. samme dag ved Fokstugu gard. Arten sett fram til 21.8. (K.M. Soot).

Gjøk *Cuculus canorus*
Kun noen få observasjoner ble gjort av arten fram til 11.6. Det kalde klimaet gjorde nok sitt til at så få hadde trukket opp til myra fram til da. Med varmere vær kom også gjøken og den ble hørt rundt Fokstugua utover sommeren (L. Sønstebø). Også i perioden 15.7.-17.7. ble arten hørt syngende flere ganger.

Jordugle *Asio flammeus*
Minst 2 par hadde tilhold på myra i juni. Ett med tilhold i området Rundtj., fugletårnet mot Lyuhaug og 1 par ved Nysætervegen, Kringlottj. og Sjugurdsmyre. Det var også disse områdene som ble undersøkt mht. til jordugle. En observasjonsrunde av området mellom Nordsæterrandan og Lyuhaug på kvelden den 15.7. gav ingen resultat. Den 30.7 og 31.7. ble 1 ind. sett jaktende på åkeren rett ovenfor Fokstua stasjon (K.M. Soot, K.J. Grimstad). Flere ganger i juni ble jordugle sett jaktende langs jernbanelinja, gjerne midt etter linjegangen og lavt over bakken. Det ser ut til at disse fuglene sammen med mange andre arter lever meget farlig nær jernbanesporet og raskt kan bli påkjørt av dagens stillegående hurtigtog som farer gjennom reservatet i meget høy hastighet.

Tårnseiler *Apus apus*
Vanlig på næringssøk i området gjennom sommeren. Hekker på Fokstua stasjon og Fokstugu gard. 9 ind. obs. på garden den 17.7. og 11 ind. den 5.8.

Vendehals *Jynx torquilla*
Ett ind. ble hørt like nord for verneområdet ved Lesjabekk den 10.6. og et ind. ble ringmerket ved Fokstua stasjon den 4.9. (K.M. Soot og L. Sønstebø).

Flaggspett *Dendrocopos major*
Det første registrerte funnet av arten i området ble gjort den 10.9. da ett ind. ble observert ved Fokstua stasjon (K.M. Soot og K.J. Grimstad). Et ind. ringmerket samme sted den 2.10. (K.M. Soot, K.J. Grimstad og E. Soglo).

Fjellerke *Eremophila alpestris*
Ett ind. ved Ellanholet den 30.6. (A.J. Mortensen).

Taksvale *Delichon urbica*
Ett par hekket på Fokstugu gard. Reiret ligger inne i veggen på en av bygningene. Det er mistanke om at skjæra tidligere år har plyndret taksvalereir som har vært plassert på vanlig måte, øverst på veggen i hjørnet mellom vegg og tak (K.M. Soot og K.J. Grimstad).

Heipiplerke *Anthus pratensis*
Vanligste hekkefugl på åpen myr og lavheier.

Sørlig gulerle *Motacilla flava flava*
Også i år ble 1 hann av gulerle med hodetegninger lik sørlig gulerle sett i området rundt utløpet av N. Horrtj., som i 1988 og 1989. Fuglen ble fotografert og sendt til Kjell M. Soot og Alf Tore Mjøs. En lignende gulerlehann ble også fanget og ringmerket av K.M. Soot og K.J. Grimstad ved Fokstua stasjon den 16.7. Disse fuglene er bestemt til såerler. Gulerlen(e) som

ble bestemt til sørlig gulerle i 1988 og 1989, som hekket ved utløpet av N. Horrtj., er nå bestemt til såerler.

Såerle *Motacilla flava thunbergi*
Vanlig i randsonen mellom myr og fastmark/skog. På linjeflatetakseringen i blåbær-fjellbjørkeskogen ble arten notert med 6 revir i år mot 2 i 1987, 1 i 1988 og ingen i 1986 og 1989. Mens langs linjeflatetakseringen etter stien ble ingen observert, mot 1-3 i 1986-89.

Linerle *Motacilla alba*
Arten observert både på Fokstugu gard, der den trolig hekker, på stasjonen og ute på myra.

Fossekall *Cinclus cinclus*
Ett ind. ved brua langs Nysætervegen den 5.6. Hekker normalt under brua over Foksåe ved Fokstugu gard. Reiret er røvet av skjære. Det er nå hengt opp kasse for arten under brua, men ingen hekking der i år (K.M. Soot, K.J. Grimstad).

Jernspurv *Prunella modularis*
Hekker spredt i vierkrattene på myra.

Blåstrupe *Luscinia svecica*
Karakterfugl for Fokstumyra. Gode bestander av arten i vierdekte biotoper, men også vanlig i randsonen mellom åpne naturtyper og skog- og krattbevokste landskap.

Svartrødstjert *Phoenicurus ochruros*
En ungfugl ble fanget og ringmerket ved Fokstua stasjon den 31.7. (K.M. Soot, K.J. Grimstad). Første registrerte observasjon av arten på Fokstumyra.

Rødstjert *Phoenicurus phoenicurus*
Hekker spredt på bjørkekollene på myra. Arten hadde lagt ett reir på bakken inntil en stein på linjeflata i bjørkeskogen og hunnen lå og ruget den 7.6.

Buskskvett *Saxicola torquata*
Arten hekket i 1987-89, men ble i år ikke observert i hekketida. Den 13.8. ble 7 ind. sett langs vegen mellom Fokstugu gard og Fokstua stasjon. I tillegg ble 1 ind. ringmerket ved stasjonen i august. (K.M. Soot, K.J. Grimstad).

Steinskvett *Oenanthe oenanthe*
Hekker på egnede lokaliteter, steinrøyser eller der det er noe større stein, spredt i reservatet.

Ringtrost *Turdus torquatus*
Ett ind. hørt ved Fokstua stasjon den 12.8. (K.M. Soot, K.J. Grimstad).

Svarttrost *Turdus merula*
Seks ungfugler ringmerket ved Fokstua stasjon fra slutten av juli til 4.8., pluss en ringmerket samme plass den 28.8. (K.M. Soot, K.J. Grimstad).

Gråtrost *Turdus pilaris*
Både i de større velutviklede vierkrattene med noen bjørketrær og helst i noe tettere bjørkeskog, hekker en liten bestand av gråtrost.

Rødvingetrost *Turdus iliacus*
Hekker spredt, men vanlig i de større vierkrattene med innslag av bjørketrær.

Sivsanger *Acrocephalus schoenobaenus*
Ett ind. fanget og ringmerket ved Fokstua stasjon den 10.8. (K.M. Soot, K.J. Grimstad).

Gulsanger *Hippolais icterina*
Fem ind. ble ringmerket i august ved Fokstua stasjon. (K.M. Soot, K.J. Grimstad).

Hauksanger *Sylvia nisoria*
Et ind. ble ringmerket ved Fokstua stasjon den 3.9. Dette var den første registrerte observasjonen av arten på Fokstumyra og i Oppland. (K.M. Soot).

Møller *Sylvia curruca*
En hann sang sør for Storrtj. den 7.6. (B.H. Larsen). En hann sang like utenfor verneområdet ved Nordsætrin den 9.6.

Hagesanger *Sylvia borin*
En hann sang ved Fokstua stasjon den 16.7. og 17.7. Fem ringmerket samme plass den 28.8. (K.M. Soot, K.J. Grimstad).

Munk *Sylvia atricapilla*
Tre ind. ble ringmerket ved Fokstua stasjon den 28.8. (K.M. Soot, K.J. Grimstad).

Gulbrynsanger *Phylloscopus inornatus*
Et ind. ringmerket ved Fokstua stasjon den 2.10. Første registrerte funn av arten i området og andre i Oppland. (K.M. Soot, K.J. Grimstad).

Løvsanger *Phylloscopus trochilus*
Den vanligste av spurvefuglene, både i skog og vierdekte biotoper.

Fuglekonge *Regulus regulus*
Ett ind. fanget og ringmerket ved Fokstua stasjon den 9.8. (K.M. Soot, K.J. Grimstad). Fuglen var ny art for området i 2004 da 5 ind. ble ringmerket.

Gråfluesnapper *Muscicapa striata*
Ett ind. hørt på linjeflata i bjørkeskogen nord for S. Horrtj. den 8.6. Arten kan lett overses og ikke minst overhøres. Og med de rådende vindforholdene som var i år, så kan nok arten lett ha blitt vanskelig å høre. To ind. ringmerket ved Fokstua stasjon den 20.8. (K.M. Soot).

Svarthvit fluesnapper *Ficedula hypoleuca*
Den 20.8. ble 4 ind. ringmerket ved Fokstua stasjon. (K.M. Soot).

Granmeis *Parus montanus*
Tre ind. i skogen sør for Mellom Langmyre den 7.6.

Spettmeis *Sitta europaea*
Ett ind. ble ringmerket ved Fokstua stasjon den 3.9. Dette var den første registrerte observasjonen av arten i området. (K.M. Soot).

Varsler *Lanius excubitor*
Ett ind. ved Fokstua stasjon den 27.8 og 28.8. (K.M. Soot, K.J. Grimstad).

Skjære *Pica pica*
Den 10.6. fløy 8 ind. utover myra fra Fokstua stasjon. Ellers hadde 1 par tilhold på Fokstugu gard, i en opphengt fuglekasse. Det er mistanke om at arten både har røvet taksvalereirene på Fokstugu gard og fossekallreiret under brua like ved garden i 2004 eller tidligere (K.M. Soot).

Kråke *Corvus cornix*
Daglig ble enkeltindivider sett over det meste av myra. Den 5.6. prøvde ei kråke å plyndre ett fiskemåkereir ved Bonkallhaugen. Ett par med tilhold ved Fokstugu gard.

Ravn *Corvus corax*
Spredte individer ble daglig observert over myra.

Stær *Sturnus vulgaris*
Fem ind. ankom Fokstugu gard den 4.4. (L. Sønstebø). Hekket ved Fokstua stasjon. Usikkert om den hekket på Fokstugu gard. Den 17.7. ble 16 ind. (fleste ungfugler) sett ved Fokstua stasjon.

Bjørkefink *Fringilla montifringilla*
Vanlig hekkefugl på bjørkekollene ute på myra og i bjørkeliene rundt Fokstugua.

Grønnfink *Carduelis chloris*
Ett par med nylig utflydde unger på beite øst for Fokstugu gard den 17.7. Første registrerte hekkefunn i området.

Gråsisik *Carduelis flammea*
Ett par hekket ved Fokstua stasjon der ungene fløy ut 4.8. Unger som var født enda seinere ble fanget under ringmerking i august. (K.M. Soot, K.J. Grimstad).

Gråsisik/Brunsisik *Carduelis flammea/ C. cabaret*
Flere småflokker obs. i området den 16.7.

Grankorsnebb *Loxia curvirostra*
En ung hann ringmerket ved Fokstua stasjon den 13.8. (K.M. Soot, K.J. Grimstad).

Lappspurv *Calcarius lapponicus*
Ankom Fokstugu gard den 7.4. der den plukket mat rundt fjøset noen dager før den trakk videre (L. Sønstebø). Arten ble ikke funnet på myra i år. Lappspurven forsvant som hekkefugl på Fokstumyra en gang mellom 1990 og 2002. Ett ind. ringmerket ved Fokstua stasjon den 12.8. (K.M. Soot, K.J. Grimstad).

Snøspurv *Plectrophenax nivalis*
Ett ind. oppholdt seg på tunet på Fokstugu gard den 29.1. (L. Sønstebø).

Gulspurv *Emberiza citrinella*
To ind. på jordet ved Fokstugu gard den 16.7. og 1 ringmerket ind. ved Fokstua stasjon den 2.8. (K.M. Soot, K.J. Grimstad). De første registrerte funnene siden tidlig på 1900-tallet.

Dvergspurv *Emberiza pusilla*
Et ind. ble ringmerket ved Fokstua stasjon den 25.9 (K.M. Soot). Dette var andre gangen arten ble registrert i området.

Sivspurv *Emberiza schoeniclus*
Meget vanlig på vierdekte myrtyper. Også vanlig i randsonen mellom myr og bjørkeskog og kan også opptre i lysninger i fjellbjørkeskogen. Arten matet fremdeles unger i flere reir i perioden 15.7.-17.7.

7. INTERESSANTE OBSERVASJONER 2002-2004

Sangsvane *Cygnus cygnus*
Ett ind. den 29.6.2003.

Sædgås *Anser fabalis*
Ett ind. i Steintj. den 31.5.2004.

Stjertand *Anas acuta*
To ind. 25.5.2003.

Bergand *Aythya marila*
3-4 ind. 25.5.2003.

Sjøorre *Melanitta fusca*
Fem ind. 25.5.2003.

Havørn *Haliaeetus albicilla*
Ett ind. 15.9.2003.

Myrhauk *Circus cyaneus*
Arten observert både våren 2003 og 2004. I 2004 ble 1 ind. sett allerede den 24.4.

Sivhauk *Circus aeruginosus*
1 ind. 21.8.2003 (K.Aa. Solbakken).

Fjellvåk *Buteo lagopus*
1-3 ind. 29.4.2004.

Musvåk *Buteo buteo*
1 ind. Ved Fokstua gård 21.8.2003 (K.Aa. Solbakken).

Trane *Grus grus*
Min. 3 ind. 24.4.2004. Den 29.7.2004 ble 1 par obs. med 2 unger, 1 par med 1 unge og 1 par uten unge (Hans Ring).

Svartterne *Chlidonias niger*
Tre ind. i S. Horrtj. 24.7-25.7.2004 (E. Soglo, L. Sønstebø).

Jordugle *Asio flammeus*
Tre ind. 23.5.2004 (Martin Gundersen).

Gransanger *Phylloscopus collybita*
Ett ind. 24.4.2004.

8. LITTERATUR

Baadsvik, K. og Bevanger, K. 1978. Botaniske og zoologiske undersøkelser i samband med planer om tilleggsreguleringer av Aursjøen, Lesja og Nesset kommuner i Oppland og Møre og Romsdal fylker. K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapport Zool. Ser. 1978-13. s. 23-30, 44 s.

Bevanger, K. 1978. Fuglefaunaen i Kobbelvområdet, Sørfold og Hamarøy kommuner. Kvantitative og kvalitative registreringer sommeren 1977. K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapport Zool. Ser. 1978 – 6 s. 23-33, 62 s.

Gjershaug, J.O., Thingstad, P.G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. (red.) 1994: *Norsk fugleatlas*. Norsk Ornitologisk Forening, Klæbu. 552 s.

Larsen, B. H. 2004. Bestandsstørrelse og bestandsutvikling hos brushane i Oppland – foreløpig rapport etter feltarbeid i 2003. LNU Rapport nr. 2-2004: 1-7.

Soot, K.M., Grimstad, K.J., Michaelsen T.C. 2004: Feltarbeid ved Fokstumyra 2004. (Med hovudvekt på ornitologi og ringmerking. Men også litt om augestikkarar, sommarfuglar, lav, sopp, m.m.) Sunnmøre Ringmerkingsgruppe. 11 s.

Østbye, T. 1987. Fokstumyra naturreservat. Vegetasjon og fugl. Resultater fra feltarbeidet sommeren 1986 og sammenfatning av eldre observasjonsmateriale. Fylkesmannen i Oppland, Miljøvernavd. Rapport nr 9/87.

Østbye, T. 1988. Fokstumyra naturreservat, fugleregistreringer 1987. Fylkesmannen i Oppland, Miljøvernavd. Rapport nr. 4/88.

Østbye, T. 1989. Fokstumyra naturreservat, fugleregistreringer 1988. Fylkesmannen i Oppland, Miljøvernavd. Rapport nr. 13/89.

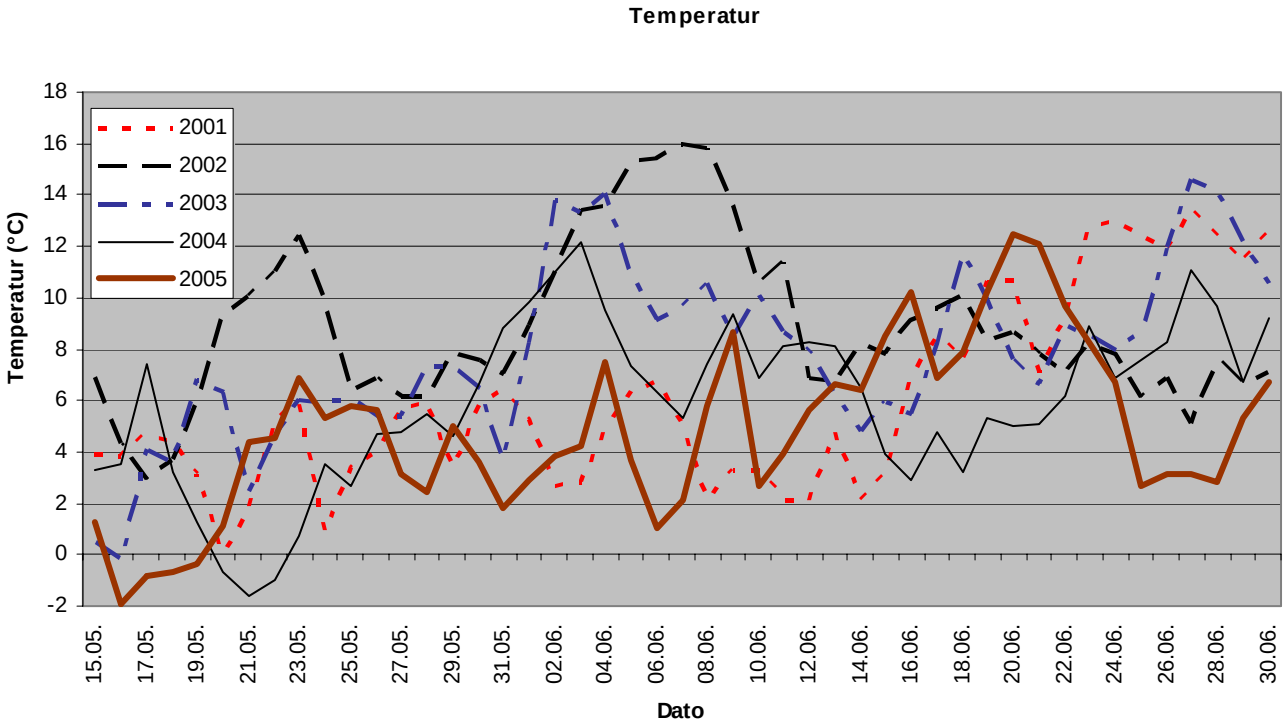
Østbye, T. 1990. Fokstumyra naturreservat, fugleregistreringer 1989. Fylkesmannen i Oppland, Miljøvernavd. Rapport nr. 23/89.

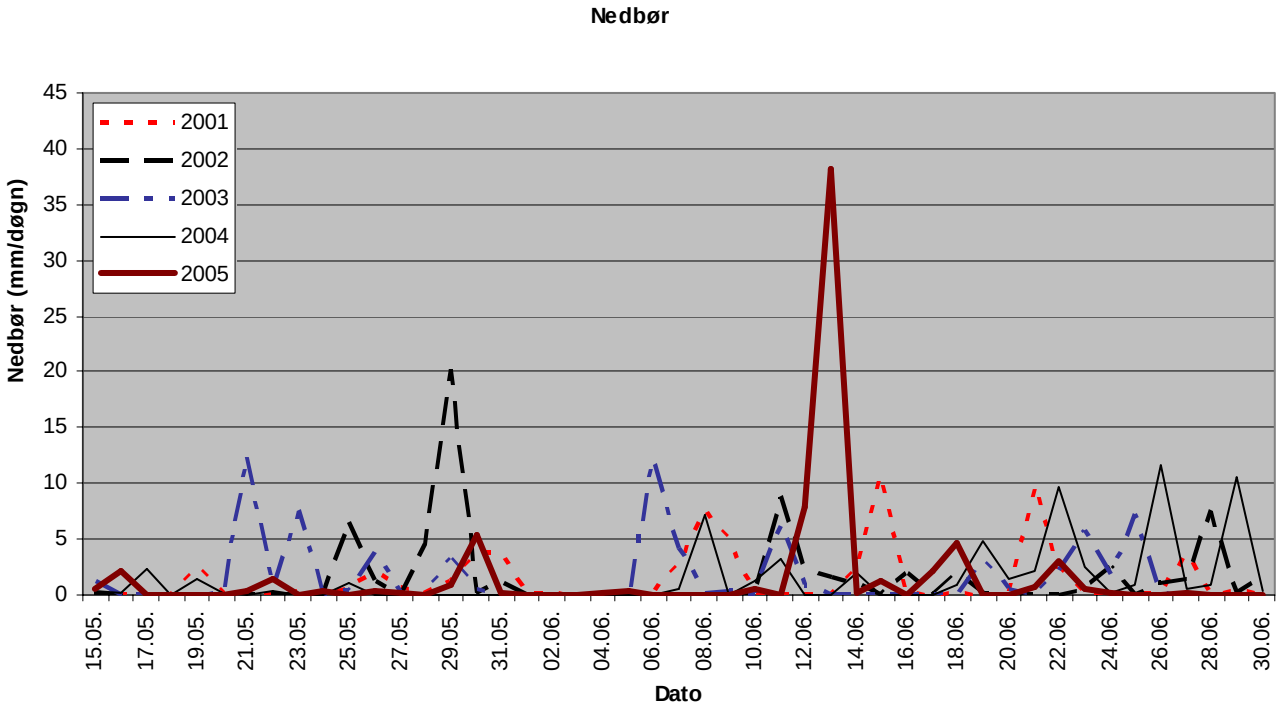
Østbye, T. 1990. Fokstumyra naturreservat, fugleregistreringer 1990. Fylkesmannen i Oppland, Miljøvernavd. Notat, 11 s.

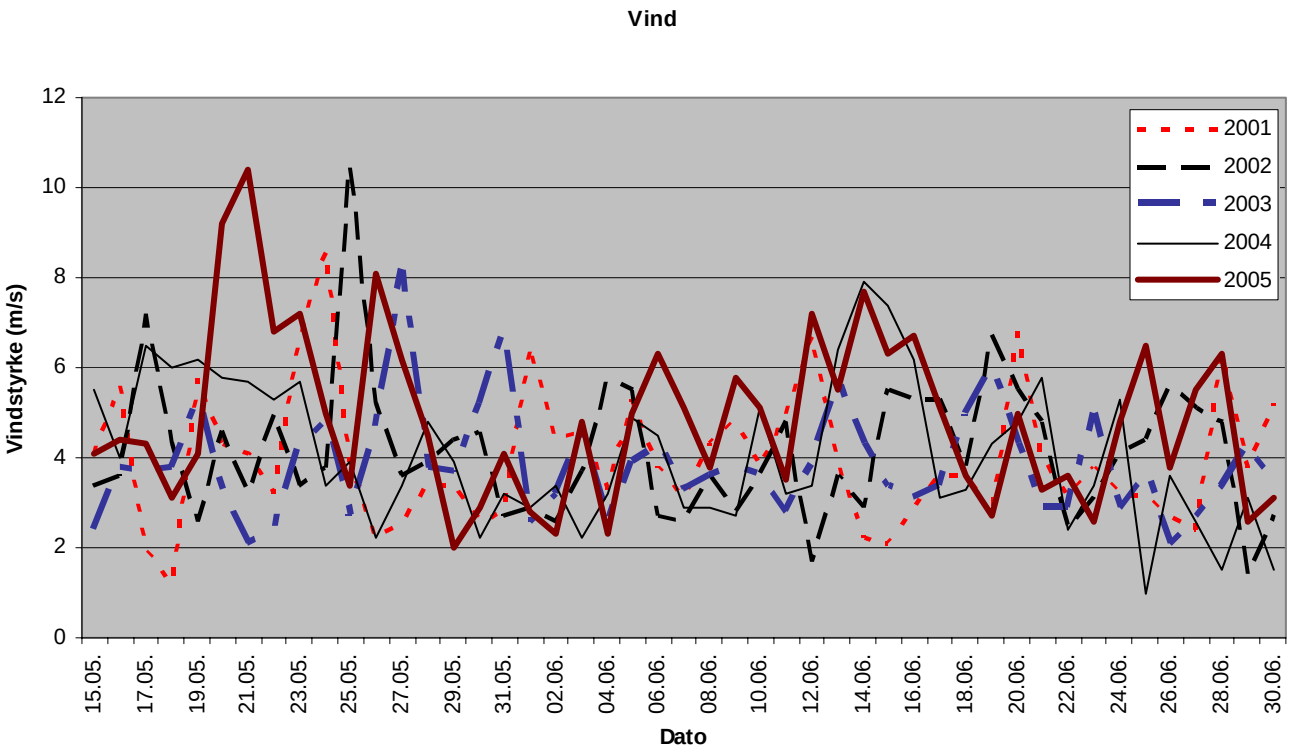
Østbye, T. 2002. Fokstumyra, fugleregistreringer 2002. Fylkesmannen i Oppland, Miljøvernavd. Notat, 3 s.

Vedlegg

Værdata fra Fokstugu Værstasjon 2001 – 2005

Vind
Vindstyrke (m/s)
0
2
4
6
8
10
12
15.05.
17.05.
19.05.
21.05.
23.05.
25.05.
27.05.
29.05.
31.05.
02.06.
04.06.
06.06.
08.06.
10.06.
12.06.
14.06.
16.06.
18.06.
20.06.
22.06.
24.06.
26.06.
28.06.
30.06.
Dato
2001
2002
2003
2004
2005